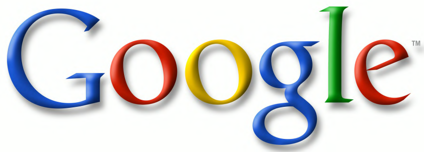
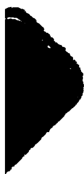
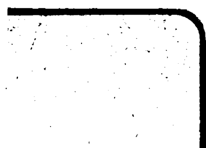
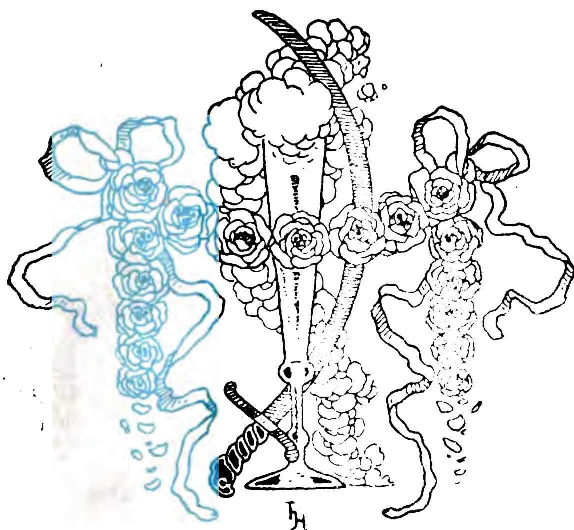

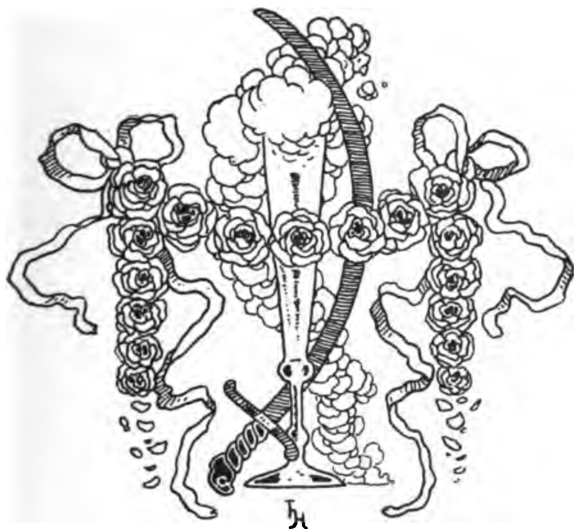

DEN GLADE LØITNANT

cd for 300

DEN GLADE LØITNANT

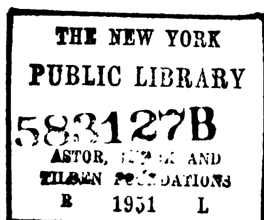
Vilhelm Krag.

DEN GLADE LØITNANT

LYRISK FORTÆLLING

KRISTIANIA
H ASCHEHOUG & CO.s FORLAG
1896

Udarbeidet under et ophold i udlandet med et stipendium af det Houenske legat.

En tysk oversættelse af dette arbeide besørges af Eugen von Enzberg, Berlin.

Aktie-Bogtrykkeriet.
(Forhen: Det Mallingske Bogtrykkeri.)

Manon, voici le soleil !
C'est le Printemps, c'est l'éveil,
C'est l'Amour, maître des choses
C'est le nid dans le buisson.
Viens éprouver le frisson
Du bleu, de l'or et des roses.

Verse, verse tes baisers
A mes sens inapaisés,
Jusqu'à la dernière goutte.
J'aime ton coeur inhumain.
Tu me trahiras demain,
Mais ce soir, je t'aurai toute!

Qu'importent les trahisons
De lèvres que nous baisons,
Si les lèvres sont jolies.
Oublions les vains discours,
Aimons-nous, les jours sont courts
Et c'est l'heure des folies.

Halvorsen. Dec. 6, 1950

I.

Paris, maj.

Kjære Gregers Kaas!

Jeg føler mig som en friherre paa Guds sollyse jord!

Et hoved høiere end alle mænd og et aar yngre end alle ynglinge.

Og det uagtet jeg allerede længe har sværmet om i livets festlige balsal. — Ja sandelig, Gregers Kaas, der kommer til at staa glans og ry af vore navne gjennem tiderne!

Thi hvilke løitnanter var vel i sin ungdom alle skjønjomfruers lønlige fryd og alle mødres hemmelige haab?

Gregers Kaas og Carsten Ravn af kavalleriet, messieurs, mesdames! — — —

— — — Denne indledning til en reisebeskrivelse, som jeg paabegyndte for tre dage siden, er igrunden slet ikke ilde. — Jeg blev imidlertid dengang afbrudt ved, at en liden, myg damehaand smøg sig om min nakke og et fint pigekind kjælede langsomt fremover mit — —

Hoho! Jeg hører helt hidned til Paris, hvordan du mumler et lidet: Naa, død og pine, — og jeg ser din misundelsesværdige knebelsbart reise bust af bare nysgjerrighed. —

Taalmodighed, min ven, først skal du døie en hel del parentheser. Thi vistnok siger juristerne, at man skal holde sig til hovedsagen og aldrig blande vedkommende og uvedkommende sammen, — men livet, kjære ven, livet har saamæn parentheser i hver eneste af sine sætninger.

Nu ved du, hvad du kan belave dig paa, og lad os saa endelig begynde paa begyndelsen. —

Kan du huske den sidste aften, vi var sammen i Kristiania? Det var paa ære et afskedsmaaltid, man kunde være sig bekjendt!

— Og husker du saa, da du fulgte mig nedover gaderne og ombord paa dampskibet?

En aldeles charmant aprilnat! Den lille kokette nymaane stak muntert op over hustagene. — Gaderne var ganske stille; men udenfor et hus blev du staaende, o forelskede yngling, og stirre op mod et vindu, hvor der endnu lyste bag et rødt gardin. — (Ja nu kommer vaaren derhjemme, Gregers; gaa nu for Guds skyld bare ikke hen og gjør dumheder!)

Afskedens stund paa dampskibet var virkelig rørende. Jeg likte slet ikke at sidde alene tilbage. — Vi har jo delt alle dette brogede livs eventyr broderligt; — hvorfor ialverden skulde nu du ikke være med, naar det for fuldt alvor gik løs? — Nu da jeg faktisk foretog denne Pariserreise uden andet maal for øie, end at more mig mest muligt og lade mig plukke for mine pengesedler paa den hurtigste og behageligste maade af smaa, ubarmhjertige, søde hænder, — da var der dog ikke mening i, at du skulde gaa alene tilbage derhjemme og desuden svæve

i fare for endelig engang at fanges i det hymens net, der nu saa behændigt udspindes for dig af den lille dame bag det røde gardin.

Nuvel — du ved imidlertid, at jeg har det mest uforbederlig gode humør i hele kongeriget. — Det siger sig da selv, at jeg ikke længe hang med næbbet, men snart efter var havnet inde hos kapteinen, en drabelig, godmodig bamse — der kunde alverdens saftige historier helt fra de om Kalkuttas boardingshuse og jungelens elskovsfulde piger til de om skurkene i Arkangelsk og slagsmaalene borte paa Kamtschatka. —

Men hvad jeg egentlig skulde berette om, det var, hvad der hændte mig næste dag. Da anløb vi nemlig en liden filleby, hvor vi skulde laste et eller andet. — Jeg gaar altsaa opover for at bese mig.

Nu har jeg egentlig altid fundet, at vore smaabyer netop ikke er udpræget morsomme.

Men denne var virkelig overordentlig.

Det eneste minde, jeg har af denne by, er en gade, umaadelig bred, umaadelig

tom, umaadelig lang; men helt ude i den yderste ende af perspektivet skimtes en prik, — som siden viser sig at være en bitteliden sort hund, der staar og ser sig omkring. —

Da jeg paa denne maade havde «besigtiget byen», gik jeg paa opdagelsesreise efter et hotel, som jeg tilsidst ogsaa virkelig fandt, og hvor jeg da fik noget uspiseligt at spise, men — besynderlig nok — en aldeles delikat vin.

Og nu er vi endelig naaet til pointet: Pludselig kommer en flot, sortlakeret herskabsvogn med livrekusk og det hele i skarpt trav nedad gaden og holder foran døren. Ned stiger en høi, sort, fin mand med et beundringsværdigt slips og straalende ny floshat.

Selvfølgelig spørger jeg tjeneren, hvad dette er for en vicomte, og han fortæller mig, at det er Erik Ravn paa Lindeby.

Mon dieu! Det er jo min egen, kjødelige fætter! — Jeg har bare hørt ham omtale som en sær fyr, der ganske var afdød fra verden og kun havde ofret sig for filan-

tropiske gjøremaal. Jeg havde forestillet mig ham som en bleg lægprædikant — som en slags Tolstoj i skindbuxer og bulehat, — og saa kommer opvarteren her og fortæller mig, at denne dandy er Erik Ravn!

Selvfølgelig gaar jeg ud og præsenterer mig for manden. — Det er en afmaalt herre, i hvis høitidelige ansigt jeg ikke opdager det ringeste glimt af livets humor.

Han rækker mig haanden hjerteligt og forsøger endog at smile, men det mislykkes rigtignok komplet. Det vil sige: den ene side af ansigtet lysner kanske paa en maade, men smilet er skaaret midt over, og den anden side er bedrøvelig og lam.

En stund efter er jeg placeret paa den fine vogn, livrekusken knalder med en lang, flot pisk, og afsted gaar det.

Den bittelille hund staar endnu som en sort prik oppe i enden af den lange, tomme gade og ser sig omkring. Men da den faar øie paa os, slaar den krøl paa sin lille hale af bare henrykkelse og sætter gjøende imod os, og nu gaar det op for mig, at den lille

skjelm har staaet deroppe hele tiden og seet sig om efter en eneste ting, den kunde faa lov at gjø af, stakkar!

Snart er vi ude paa landet. — Ganske pent og venligt forresten. Smaa nette huse paa begge sider af veien. Pene haver med vildvin opover væggen. — Alt ser temmeligt ferskt ud, men koseligt og hjemligt er det s'gu.

Det lader til, at min fætter er rent forgudet af folkene. Gamle, hvidskjæggede gubber, — profeter at skue! — gjør min salighed holdt og front, naar de hilser, og smaaungerne raaber, naar de ser os langt borte: Der kommer han! og stiller sig op haand i haand og neier i rad og række, høitidelige og dødsstille. —

Vi kommer forbi en fabrik. — Er det din, den? spørger jeg. Nei, svarer han og tilføier: Det har rigtignok været min engang. — Hvem har kjøbt den, da? — Arbeiderne, svarer han. — Saa? Hvorfor skilte du dig af med den! Lønnede den sig ikke? — Jo — udmærket. — Og saa solgte du

den? — Jaha, *derfor* solgte jeg den, siger han og ler med en underlig, uvant, indestængt latter. — Du er vist en noksaa pudsig forretningsmand, du fætter Erik. — Saa ler han lidt igjen med den rare latteren, men siger ikke noget videre.

Veien bøier ind i en gammel, velstelt allé, der fører op til hans gaard, — en af de lange, lave, hvide gaarde, du ved, med sorte tagsten og høie, blanke vinduer.

Da vi kommer ind, er alt i samme rolige, rige stil. Solide møbler, gode malerier. Jeg gnider mig i hænderne og liker mig vældigt godt, helst da vi strax efter kommer ind i en ganske hvid, kold spisestue, hvor der er tændt en mængde lys i veritable sølvkandelabre. —

Da jeg har indtaget en let og absolut feilfrit komponeret frokost og dertilmed er bleven opvakt og aandfuld af hans aristokratiske vine, da føler jeg, at nu bør man tale om livet og døden og kjærligheden. Og inde i hans røgeværelse — halvmørkt og med dybe, kjølige skindlænestole — er der virke-

lig et udmærket milieu for udvexlingen af saadanne tanker.

«Nu, min kjære fætter,» begynder jeg, da jeg har tændt min cigar, «sig mig nu, hvordan du med dine kultiverede tilbøiligheder og din civiliserede smag egentlig kan finde paa at opholde dig saa langt udenfor kulturcentret Kristiania?»

Du vil indse, at dette er sagt let skjæmtende, som nu engang min vane er; men hans ansigt vedbliver dog at være ligesaa langfredags-alvorligt som før.

«Her har jeg mit arbeide at gjøre,» svarer han i en behageligt melankolsk præketone, «og forresten har jeg faaet nok af kulturcentrerne i mit liv. Der vilde jeg bare føle mig fremmed. Der vilde jeg ingenting have at gjøre. — Her er saa velsignet fredeligt omkring mig herude. Og det holder jeg meget af.»

Han er værdig som en stiftsprovst, og dette gjør mig endnu mere spillende livlig. Det begynder at prikke af uro og reiselyst og livsglæde rundt i armer og ben, jeg kan ikke sidde stille; jeg springer op af den mage-

lige stol, dunker stiftsprovsten gemytligt paa maven og siger:

«Hør nu, du alvorsmand! Kom nu og tag en rask liden Parisertur med mig! En har s'gu godt af at lufte lidt paa sig nu og da; — al den roen gjør ofte folk lidt støvede paa deres udødelige sjæle.»

Han gjør atter et vistnok oprigtigt velment, men som sædvanlig totalt mislykket forsøg paa at le; saa lukker langfredagsansigtet sig atter sammen i sit store alvor, og han svarer mig: «Aa, nei du! Den turen faar du nok gjøre alene! — Jeg er færdig med mine udenlandsreiser. Nu er jeg bare glad for at jeg kan slippe.»

Uagtet manden egentlig virker sympatisk, uagtet jeg slet ikke har noget imod at modtage hans indbydelse til en jagttur i høst, (hvor du ogsaa bør være med!) — uagtet manden idethele taget er fortræffelig, saa — —

Hu nei, der var trist inde i hans mørke stuer, en fik ondt for at puste for bare sørgmodighed, som laa i luften, en turde neppe le sin glade latter.

Jeg følte det formelig som en befrielse, da jeg atter sad i vognen og kjendte den friske vaarbris slaa mig i ansigtet, — og da jeg kjørte nedover mellem de nypløiede marker, der røg og damped af rig frugtbarhed, da jeg hørte en meise fløite muntert bortefra gjerdet, da jeg fornam al denne vaar, du! — denne vaar udenfor mig og denne toogtyve-aarige vaar i mit sind, aa! Gregers min gut! da løftede jeg mit hoved høit og lo af stolt glæde!

Tænk, at faa lov at leve slig en dag, da en ved, at nu skal døren aabnes til livets straalende munterhed, — føle, hvordan hele legemet gjennemskjælves af ungdom og lyst, — ja, jeg indrømmer, at jeg følte en farisæisk glæde, da jeg sad i vicomtens vogn, en farisæisk glæde over, at jeg ikke var som dette sorte, matte menneske, der har glemt at smile!

Han være saa brav, han være vil; men jeg syntes sandeligen, at han tilhørte den race mennesker, vi to ikke udstaar; disse klamme sjæle, som nu er saameget paa moden, men

som er mig modbydelige som de seige halvdøde spyfluer, der sidder syge og resignerede i kakelovnskrogen midtvinters.

Æsj! — dette tidens lunkne tusmørke, denne umandige dagen-derpaa-jammer, denne sølle kryben-i-krog!

Fy for fanden, hvor jeg foragter det!

Det er disse hængehoveder, som vil stænge os inde i en mørk kirkekrypt og bare lade os faa to smaa glugger ud til lidt himmel og lidt hav, det er dem, der vil gjøre jordens vidunderhave om til en taus kirkegaard, saa en tilslut ikke kan finde en kvist at sætte i sin hat eller en blomst at give sin pige!

Huh — nei! naar jeg hører al den katzenjammer, da maa jeg se op for at forvisse mig, om himlen deroppe endnu er blaa! — Jovist er den blaa, og solen skinner, børnlille, hurra! — og blomster er der i mængdevis, og pigerne er endnu runde om barmen! — Le saa ud da, for pokker, le ud en straalende latter, fordi I er blandt den udsøgte slegt, som ikke ligger i jorden, som ikke svæver om i rummet — men som *lever*, godtfolk,

lever, *lever* og ser baade sol og maane og stjerner og hav og vaar og piger og alt —!

Ja, rug kun medlidende paa Eders tørre mumiehoveder, og himl med Eders bodfærdige øine, kryb bare sammen i kirkekrogene med mugne bønnebøger i de sitrende hænder —, hei! jeg slaar dørene op paa vidt gab: se! den unge dag staar hvid og nøgen op af havet! Og det synger og suser i luften! Og bliv saa I derinde, I med de valne tanker og de halvblinde længsler, — jeg stormer ud i det liv, som fosser — hallo! — med skavl over og hvirvel om og regnbue bag — ud fra helvedes svarte mørke gjerne — men ind i ildrød, fortærende glæde!

II.

Nu ved jeg en mand, som er nysgjerrig! Damen! siger du. Damen! Lad os nu for pokker engang faa høre om damen!

Ja, ja, nu er vi øieblikkelig ved damen.

— Jeg sidder i en jernbanekupé i Frankrig og stirrer ud af vinduet.

Tænk, græsset er grønt, menneske! Græsset er allerede grønt! Og vi, som for to dage siden laa og kavede imellem isflag under den norske kyst!

Her ler solen ind ad vinduerne, og det er en munter sol, mintro! Man bliver rent ellevild, naar man faar den ind i øinene, og saa er der da stim og vildhed i disse straalerne, som kommer susende mod én med slig fart, at de render dybt ind i ens forfrosne legeme.

Og skoven staar piplende fuld af knopper og æbletræerne synker overende af bare blomster. — Nei, nei! det er da altfor mærkværdigt saan med engang at være kommet langt ind i sommeren; — aa! jeg har lyst til at drikke denne varme solluft, snøfte den ind gjennem vidtspilede næsebor —; jeg vil aabne vinduet.

«Tillader De?» spørger jeg min medpassager, der sidder i hjørnet ligeoverfor.

Hun tillader med et lidet nik, og jeg faar endog paa kjøbet et skjønt smil, — jeg øiner et streif af hvide tænder bag et hvidt slør. — Det er som dette smil stryger en forhexelsens sky fra mine øine, saa jeg med én gang bliver seende. Og ved du, hvad jeg ser? Jeg ser, at pigen er aldeles straalende smuk, min kjære Gregers!

Du kjender mig naturligvis saa vel, at du ved, jeg i dette øieblik giver naturskjønhederne og det hele en god dag, — men paa den anden side ved du jo ogsaa, at jeg er klog nok til ikke at forcere mine angreb, og jeg giver mig derfor nu ifærd med at faa op vinduet.

Hu, den forbandede indretning! Jeg haler i remmen, — men vinduet rokkes ikke. — Jeg bliver ærgerlig og rykker i krogen høiest oppe paa karmen.

Nei da! — Naa, det var saamæn en deilig introduction, tænker jeg, nu maa naturligvis damen tro, at jeg er en ussel bondeknold, som aldrig har reist i jernbane før. — Og jeg tar et bamsetag i den umedgjørlige

rem. — Aa, langtifra! — Ganske ude af mig selv lader jeg haanden glide langs remmen helt indtil vinduesrammen — og uden at jeg ved ordet af det — saa öppner fönstret sig. — Gud fader i sin visdom forstaar alene mekaniken; for mig er det hele den dag idag en af de uløste gaader.

Efter denne bedrift synker jeg udmattet og flau ned i mit hjørne igjen. Jeg ser sørgmodigt smægtende henimod damen med det hvide slør, thi jeg kan jo nu efter denne klodsede manøvre ikke gjøre noget chok. — Hvor smidige og fine snor ikke linjerne sig helt nede fra den noble, høivristede fod langs en lys, snævertsluttende kaabe indom en slankstøbt talje henad en sart skulder, indtil det fine hoved krones af en kneisende rytterhat, der ender i en triumferende hvid fjær! Ak! Jeg har ikke andet at gjøre end at overlade alt i skjæbnens haand.

Og deri gjør jeg ogsaa ret. Thi skjæbnen er altid paa min side og skynder sig nu at arrangere etpar smaa afgjørende hændelser.

Først sender nemlig den snedige skjæbne

en vældig blomsterbuket fra nettet bardus ned i hovedet paa mig.

Aldeles forbløffet reiser jeg mig — sandsynligvis med det allertaabeligste ansigt; thi damen med rytterhatten reiser sig ogsaa med en sølvklingende latter for at tage imod buketten, som jeg har samlet op. —

Dette øieblik benytter skjæbnen sig skyndsomt af til at arrangere den næste hændelse. Den lader nemlig pludselig jernbanen tage en vældig overhaling til den ene side, saa vi begge mister ligevægten og tumler overende i samme sofa.

Nu er isen brudt, skjæbnen triumferer, spøgen begynder!

Hvad vi taler om, mindes jeg nu ikke; — jeg mindes kun, hvor hjertelig hun ler af min fransk, og hvor listig jeg benytter dette til at sige ganske vovede ting med den uskyldigste mine af verden, for paa denne maade at recognoscere terrænet. —

Men hun undgaar fælden; hvergang jeg siger nogle af disse ravruskende gale ord, misforstaar hun mig altid meget snildt, og

holder paa denne maade conversationen borte fra alle smaa mystiske sidestier.

Jeg beundrer den gratie, hvormed hun ved at bøie en tanke diskret tilside, og tilsidst er jeg ganske i vildrede med, hvordan jeg egentlig skal opfatte hende. — Thi min medfødte mandfolkemistænksomhed synes jo, det er kvikt af den unge dame, saadan udenvidere at underholde sig saa ivrigt med en fremmed ung herre, særlig naar det er en fransk dame. — Men paa den anden side er alt, hvad hun siger, hvad hun gjør, og hvad hun lader være, den fineste dame værdigt, ikke med et ord, et blik eller et tonefald nærmer hun sig det tilladeliges grændse, endsige overskrider den.

— Og da jeg nogle timer efter med mine egne øine ser Eiffeltaarnet svæve langt ude mellem gyldne aftenskyer, — da vi rutscher ind paa stationen, konduktørerne slaar dørene op: Paris! Paris! — virkelig! da tumler jeg ud af wagonen ud i lunken, blaalig aftenskumring, rent drukken af henrykkelse over alle verdens ting — men mest

over hende, der nu synes mig baade paa legeme og sjæl at være det mest fortryllende, Gud Herren har skabt i sit lyseste øieblik.

Rundt om mig larmer bæremænd og konduktører, lokomotiverne piber øredøvende inde i den høie hvælving — jeg staar og ler hele tiden af ellevild glæde.

Men hun ser sig om med bekymrede blikke, øienlaagene glider underlig dvælende nedover de blanksorte pupiller, — med en gang faar jeg slig afsindig lyst til at kysse de langsomme øienlaag, at jeg maa knytte hænderne sammen og sige for syv og tyvende gang: «Deres tante kommer ikke! Det er ikke noget at vente paa.»

Jeg faar ogsaa ret; tanten kommer ikke (aa, hvor jeg liker, naar tanter undlader at indfinde sig!), og ganske tullet som jeg er siger jeg, at nu *skal* vi være sammen iaften spise middag og sidenefter more os rundt om paa boulevarderne.

Hun mønstrer mig en stund med sine kloge antilopeøine, og atter kommer den afsindige lyst over mig.

«Kom nu da,» siger jeg afgjørende og tager hende raskt under armen.

Hun river sig løs. — «Barbar!» svarer hun smilende og slaar mig henover hænderne med sin tynde parasol.

Men — *gaar med!*

— — — — — — — — — — — —

Vi ruller lydløst nedover træbrolægningen. Tusen hestehover høres klap — klap paa alle kanter. — For en stimmel af mennesker — og mylder af stemmer og raab! Der er et, som skjærer sig gjennem alt det andre — *le soir* — *deuxieme edition* — og han — heisan! hvor han fløi! — *Paris sport!* brøler han lige ind i vognen. — Du himmel! slig en masse lys! Fra alle butiksvinduer med farver fra alle de brogede udstillingsvarer, — elektriske glødelamper blaalige høit oppe i guldluften, og de gule gasprikker i perlesnorer nedover de dybe sidegader, vi kommer forbi. — Og blaa og røde blus i avertissementsruder — og der er en stor bue med bogstaver af hundrede bittesmaa gasflammer. — Og der — og der —

Nei, nu bliver jeg vist gal! — Og her er tykt, svært løv over os, — her maa boulevarden være — det danner jo et helt hvælv over gaden og gjør luften stille og varm af duft. —

Hun sidder og morer sig over mig!

Med ét farer vi ind i en mørk sidegade og stanser foran et hotel.

Jeg faar et værelse anvist høit tilveirs etsteds; — river kufferten op, flænger reiseklæderne af — spyler mig over med vand. —

Nei, jeg maa da have vinduerne op, alligevel!

I skumringen ser jeg udover en mængde tage, vinduer, skorstenspiber. Dybt nede fra gaden bruser det ensformigt; naar jeg lytter efter, løser den monotone larm sig op i tusen forskjellige og evigt vexlende lyd — vognrullen, piskesmeld, skrig, klokkeklemt. — —

«Du er i Paris,» siger jeg høit til mig selv, og der gaar et gys af glæde gjennem mig.

Jeg ler og nynner — og nynner og ler, til jeg er færdig med at klæde mig paa. —

Saa kaster jeg vaarfrakken over armen, farer som et uveir nedover trapperne og ind i salonen; der staar et fint lidet menneske, et rent miniaturkunstværk, sammensat af tusen bittesmaa ubetydeligheder, som man opdager og opdager og aldrig bliver færdig med at opdage, altsammen koket og fortryllende elegant: ligefra den røde sløife paa hendes sko til den irgrønne slange oppe i kjolelinningen, der sætter sit hoved grisk ind i en ung, hvid hals, flytter sig og synes at leve, hvergang hun bevæger hovedet.

Med en liden generet latter gaar hun med mig ud af hotelgangen.

Men da jeg kommer ud paa gaden — da jeg pludselig føler, at den mystiske mørkeblaa aftenluft er ganske myg og kjælende varm, — da kaster jeg vaarfrakken i hodet paa den nærmeststaaende tjener; — det plag forekommer mig i dette øieblik altfor ængsteligt og gammelmandsagtigt — men jeg tager den lille nipsdame under armen — og ud gaar det — ud i den blaa, varme aften, under

det tykke, mørke løv, ud mellem alle lysene, raabene, menneskene. —

Hvad skal jeg fortælle mere? — Intet hændte jo egentlig. Jeg husker ialfald intet. — Jeg husker bare en eneste lang rus — en middag i et lidet kabinet — Gud ved hvor! — bare vi to — og saa var der store planter om os derinde — hist og her et lidet elektrisk lysblus, som glødede — inde imellem planterne et bittelidet springvand, der pladskede kjøligt.

Og ikke noget sterkt lys — et underlig grønligt eventyrskjær — nu og da susende takter fra et fjernt orkester! — — —

— Siden atter ud i larmen, livet — ude i den blaa nat. — Engang i en storm af glæde tog jeg den lille porcelænsdame om livet, løftede hende op og kyssede hende mangfoldige gange —! Hun blev revet med — vi var jo gale! Ja, begge to var vi gale, bedaarede, berusede af glæde og af vaar og den blaa nat.

Ja — hvad kan jeg fortælle om mere?

Om den solstraale, der kom ind næste morgen tidlig, tidlig og flød henover hendes svære, gyldenbrune haar, der laa i tunge bølger over den hvide pude, over den blanke skulder —!

Aa, Gregers, hvor erindringen kan staa i straalende guld inde i ens bevidsthed — og hvor de stakkels ord, der jo slides af at rulle saa tidt over tungen, kun giver et graat, udvisket billede, af hvad skjønt man har levet og følt!

III.

Lolette heder hun.

Hvem hun er? — Jeg ved ikke. — Jeg bryr mig ikke engang om at vide det. — Jeg ved bare, hun er den ømmeste lille elskovspige i verden.

Aa, du skulde se, hvor liden hun er! Helst sent om aftenen, naar hun er træt. —

Da bliver hun et barn, som lægger sit hoved dovent ind mod min skulder. — Ja, hvor bliver jeg ikke ofte bevæget over dette Vorherres mageløse mesterstykke. Bevæget over, at det er mig, som virkelig faar lov at have og eie saamegen skjælvende hvid ungdom. — Jeg behandler hende, som var det en liden fugl, jeg havde i mine hænder. —

Ofte kan jeg blive ligefrem sentimental og synes frygtelig synd i hende, lille, letsindige Lolette. — Hvor skal det blive af hende, naar jeg engang er reist?

En aften, jeg havde altfor megen samvittighedsnag, spurgte jeg hende bekymret herom. — Gudskelov, da lo hun mig ud ganske ordentlig, tog mig i begge ørene og kaldte mig med mange smukke navne. —

— Saa fin, saa skjør hun er! Engang, jeg gav hende en kys, der kanske i sin kraft var en smule national-norsk, — vil du tro! den lille skrøbelige dame begyndte at bløde næseblod. — Da følte jeg mig virkelig saa flau som en bjørn i et glasmagasin!

IV.

Kanske du spørger, om Lolette har sjæl. . Ja, — det ved jeg jo heller ikke. — Og hvad kommer forresten ogsaa det mig ved? — Naar man en blank sommerdag ser en gylden sommerfugl flagre forbi, — da glæder ens øie sig ved dens skjønhed, og kun den taabeligste videnskabsmand kan i det øieblik have brutalitet nok til at tage med plumpe fingre paa de stakkels vinger. —

— Nei, for mig er Lolette kun det gratiøse refrain af alt, hvad jeg ser og føler hernede. —

Den gladeste i al denne vaarglæde — det er hende; hun er den letsindigste i al denne gyldne letsindighed, hun er den vævreste blomst i al denne skjønhed.

Naar hun ler, er det som jeg synes, hele den solbeskinnede jord maa løfte sig og luften blive fuld af dryssende, snehvide blomster.

Men naar hun gaar, da er det ikke som kvinderne hjemme, at man kan se paa

hele legemets bevægelser, hvordan deres fødder flytter sig og skuldrene arbeider — nei! Lolette svæver!

Lolette svæver henover jorden, som hun kunde tænkes at ville flyve rent bort i næste øieblik. —

Og dog er hun et ægtefødt jordens barn.

Naar jeg om aftenen tager hende under hendes faste silkearm og vi gaar smaasyngende nedover gaden, da kjender jeg, hvordan hun trykker min haand til sit bryst, og jeg føler, hvor hun er varm og vild og jordisk.

V.

Jeg gaar omkring salig som en ung tiger, der vader i blod. —

Ja, netop saadan! Lykkelig som et sterkt, sundt, blutjungt kongedyr i den frie, hede urskov! — Jeg synes at føle, hvordan mine muskler bliver stenhaarde, og stundom

faar jeg en ubændig lyst til at prøve kræfter, til at slaas og kaste det sterkeste handyr i urskoven overende. —

Du store Gud, hvor Norge synes at ligge uendelig langt borte med alt sit mørke, sin dyd og sin bedrøvelse!

Jeg ser af aviserne, at der nu atter sner og fryser is deroppe; og her sidder jeg under blomstrende lindetræer, der dufter luften tung og sød og drysser sine blade nedigjennem sprækkerne paa solseilet over boulevardkafeen, saa de kommer flagrende lige ned i mit rygende kaffeglas.

Derude ligger boulevarden i sol og glans; droskerne glider ilfærdige forbi, kuskene sidder flotte paa bukken med sine blanke, lave floshatter, de gule omnibusser rumsterer — og saa kommer blomsterkjærrerne i lange tog, — tulipaner og annemoner brænder i solen, men narcisserne og hyazintherne ligger kolde som sneklumper midt oppe i branden.

Avissælgeren sidder i sin kiosk og kjæmmer sin hvide bart; og der kommer manden, som kjøber gamle klæder og støvler. Som

han skriger! — Og der er glasmesteren, som spiller paa sit brægende instrument, og nu og da brøler: *Vi-tri-æ-æ!* Og nede fra en sidegade hører jeg gjedehyrdens blanke rørfløite og gjedebukkens svære bjælde. — Og nu er ogsaa den manden kommen, som sprøiter gaden; han gjør sin pudsige, leddede slange, som triller paa smaa hjul, fast i vandledningen ved fortougkanten, og saa sprøiter han, saa hele gaden bliver overgydt af flydende sølv, som blænder, saa man ikke kan se paa det. —

Men ved siden af mig sidder min vimse vævre pariserinde og leger med en ellevild katunge. — — —

— Ak ja, Lolette! Hendes viden er saare indskrænket, og det svimler for hende, naar jeg begynder at tumle med geografien.

Jeg har endelig lært hende, at Norge ligger oppe ved nordpolen, og der er bare store, brune fjelde, med grønlig is og godslige bjørne, som vi har lært op til at gaa om i gaderne og trække barnevogne.

Haha! ja *det* er sandt! Jeg maa da for-

tælle dig, hvordan jeg skrøner for hende om alt det mærkværdige, vi har i Norge. Hun sidder og lytter umaadelig interesseret og umaadelig troende — som et lidet barn, der hører rigtig troldske eventyr.

Jeg husker særlig en eftermiddag vi sad ude i St. Cloud. Vi havde spadseret længe omkring i den vidunderlige park — en park, saa stort tænkt og saa idyllisk digtet, at kun en mægtig, enevældig konge kunde vove noget saadant for den kvinde, han elskede.

Vi demokrater kan ikke anlægge parker. De bliver altid saa uhyrlig geometriske, saa skikkede for tjenestepiger og barnevogne og saa mageløst kjedsommelige.

Men ude i St. Cloud kan du tro, der var en park.

Vi gik lange stunder gjennem koket slyngede gange, saa smale, at der kun var plads for to, og endda maatte de to trykke sig tæt, tæt sammen; og vi gik ind i et dyb af violette seriner og kom ud i hele hvælvinger af guldregn. Siden kom vi frem i alléerne, der gik i en eneste kongelig stolt gade ret

frem, indtil de hundredeaarige trær forsvandt i en liden lysglug udimod himmelen, og vi kom til terrasser, der brød sine marmortrin i vældige linjer hensynsløst tværsigjennem altsammen, og vi kom til skummende kaskader, hvor vandet glinsede om najader og havguder og skraalende tritoner.

Der var det jeg gik med lille Lolette, og tilslut lagde vi os i græsset oppe paa en høi, hvor vi havde vid udsigt over sletterne og Seinen helt ind til Paris, der laa i en eneste rødlig damp. — Det var vakkert, maa du tro! Solskinnet dirred i violette og gyldne bølger over bakkestrøgene, og midt imellem markernes svulmende frugtbarhed gled Seinen blank og varm og i mangfoldige bugtninger. —

Da bad Lolette mig pludselig fortælle «noget koldt». — Det begyndte virkelig at blive svært hedt, der vi laa i solstegen, og ingen forfriskninger var at faa; — det var naturligvis derfor, hun bad om noget koldt, den skjelm.

Ja, du kan tro jeg fortalte!

Om vinteren, naar det er bælmørkt altid, og bare sneen lyser grønligt og «det lyner violet i nord», og ulvene staar udenfor dørene og hyler og bider i dørgrebet. Og naar vi saa kjører grassat henover jøklerne, med fem sorte hingste foran, som alle har smaa sølvbjælder flettet ind i manken, og naar nogle skrækkelige, sorte væsener, som bor i grotter med tykke issøiler foran, og som er ganske lodne og som brøler saa fælt, at sneen raser ned fra fjeldstupene, kommer og løber efter slæden. Og om slottene, som er tømrede af hundredeaarige ege, og hvori vi danser besynderlige danse ved fakkelskin og drikker tykt, brunt øl, saa stærkt, at en liden parisienne ikke vilde taale et fingerbøl deraf, men som vi tømmer i et drag af umaadelige krumme sølvhorn med gylden troldomsskrift om randen. — Og saa de svære bjørnelaar, som vi gnager kjødet af og saa knækker knoklerne og drikker den fede bjørnemarv — og — ja Gud ved hvad det var for noget frygteligt altsammen.

Hun troede det naturligvis; syntes det

var barbarisk og storartet og henrivende, og bad mig om at forære hende en slig ulvepels, som de smaa piger i Norge gik med.

Men da hun ogsaa vilde høre om sommeren, og jeg fortalte, at der var saa lyst, og at solen skinnede om natten, — nei da gik det for vidt, der maatte være maade paa alt ogsaa. — Det hjalp ikke, at jeg forsikrede hende derom; tilsidst saa hun paa mig med sit mest skalkagtige smil og sagde saa fortryllende triumferende, som hun mente at maatte overbevise mig ganske: «*Eh bien — quand est-ce-qu'on s'aime alors la haut chez vous?*

Se, da kunde jeg jo intet svare uden, at man slet ikke elskede hinanden deroppe, fordi det blev anseet som stor synd, men at man avlede børn — saan paa smaa trær — akkurat som stikkelsbær.

Da blev Lolette saa vred, at hun pryglede mig for første gang i vort ægteskab. — — — — Solen gik ned, den gyldne himmel blaanede imod natten, — i den stillestaaende aftenluft hørtes et hornsignal fjernt bortefra.

Da vi kom tilbage til St. Cloud, var

den bløde skumring allerede sunken over det lille torv. — Et skarpt ildslys fra cafevinduerne skar i en ilskende gul strøm ud i nattens blankblaa dunkelhed. En svag, susende strygemusik lød kjælende ud fra de bløde løvgrupper i *Pavillon bleu.* — Vi gik ind paa terrassen, satte os i halvdunkelheden under nogle palmer og bestilte aften. —

Aa, Gregers! Om jeg kunde beskrive en saadan aften! Alt er saa uvirkeligt deiligt, en bævende skjønhedsdrøm, saa man lukker øinene halvt og læner hovedet tilbage, mat af nydelse. —

Bladene omkring en hænger ganske stille, ligesom lammede af den varme, myge luft, og udenfor staar alle trækupler og blomsterkvaster urørlige, som de efter dagens lyst og leg nu ventede paa natten og stilheden og elskoven, stivnet af længsel og henrykkelse. — Og dog var alt saa vaagent; — naar et vindpust for henover løvkronerne, da var det som en gysen af forventning skalv gjennem bladmylret.

Men det aller dybeste mørkeblaa i denne skumringens blaanen var floden, som gled

tyst forbi dernedenfor. — Stundom pilede et langt dampskib nedover, tæt belyst af en tindrende mængde lanterneblus, hvis røde, gule og grønne reflexer skalv nedigjennem flodvandet i klare, dirrende spiraler. — —

Og i det sekund, de for forbi, skimtedes menneskene ombord som mørke, uformelige flækker, to og to sammen, — indtil alt sluknede ligesaa brat som det var tændt, og man bare saa alle de mylrende, stivnede blade, der hang i dynger udfra terrassen.

Og musikken vuggede sig fjern og betagende sammen med den varme erotiske natteluft, til alle ens sanser daanede hen i et dyb af deilighed. —

VI.

Hei, din gamling! Vil du med paa bakkanal!

Vi kommer fra skoven og vi er omvundne med løv. Smaapigerne har faaet lange

stokke kransede med blomster, og Lolette har stukket tulipaner i skospænderne.

Vi er sammen et lystigt lag, maa du tro; — lurvede digtere med fløielsjakker og langt pjusket haar, studenter med runde, fladbræmmede floshatter langt ned i nakken, — et skrabsammen af alt muligt — men lystige allesammen, — hei! bacchanter og bacchantinder, der har stormet syngende gjennem lundene, stupet kraake ned ad bakkerne, kjøret grassate paa karuseller og vendt op ned paa alle filistre, der er komne i deres vei.

Hvor jeg har lært dem at kjende? —

Haha — du høitidelige sjæl! Vi har mødt hinanden smilende paa gaden, vi har mødt hinanden syngende i skoven, og solen har skinnet og vaaren har bruset, og vi har faldt hinanden om halsen af henrykkelse.

Hvad bryder jeg mig om navne, om stilling, om religion?

Jeg er glad, og jeg træffer et menneske, som ogsaa er glad, og det er vaar, og vi trykker hinandens hænder, og vi ler sammen og vi er venner, helt til sol staar op næste morgen.

Forrest gaar fader Bacchus selv og anfører sin skare.

Han er tyk og fuld og frygtelig styg, men hans næse skinner som en pragtfuld hummerklo, og naar han er glad, vælter han sig paa jorden og revner af latter. —

Udpaa aftenen erobrer vi en postillon, som trutter paa sit horn og tømmer sit bæger, og saa gaar det susende indover landeveien med fire blomsterpyntede heste foran og det blomsterpyntede bacchustog oppe i vognen.

Naar kusken støder i hornet, da tuder vi med allesammen — i paptrompeter, i portnøgler, i tomflasker, i hænderne — hvad vi kan finde paa. —

Indover boulevarden ruller toget; det bryder vi os ikke om, vi synger og hujer, og forrerst i vognen staar Bacchus med hatten i haanden, svingende sin thyrsusstav og taler til folket, som stanser paa gaderne og raaber hurra for glæden.

Siden toger vi i flok og følge ind i en stor sal, glimrende oplyst — mens en dun-

drende hornmusik ryster luften — og bacchanterne stormer afsted i dansen.

Det stiger, det stiger, bliver vildere og vildere — sent paa natten betages pludselig allesammen af et vildt glædens raseri — musikanterne paa tribunen reiser sig op paa stolene, blæser som rasende i sine instrumenter, trommeslageren dunker, saa skindet sprækker, indtil alt overdøves af et eneste hyl — hele salen hyler, — hyler som et helved af løsslupne djævle. —

Om natten drømmer jeg, at jeg atter er i denne store dansesal. Men nu er alle de lystigt farvede søiler beklædte med sort flor, lysekronerne er blændede, og fra baggrunden lyder orgelmusik.

Og istedenfor mine bacchanter gaar der omkring en adstadig skare med blege, tunge alvorsansigter. Der er prester og bønder og statsraader og seminarister og poeter og profeter og kvindfolk.

Pludselig stiger en op paa tribunen, — en høi, sort, fin mand med et beundringsværdigt slips og straalende ny floshat. —

Haha! Mare, kjender jeg ikke prædikanten, — det er jo stiftsprovsten med alvorsansigtet, — fætter Erik — din akkeleie, haha!

Langsomt gaar han hen til balustraden, tager sin straalende floshat af, bukker for menigheden, folder to ulasteligt soignerede hænder over gelændret, vrænger øinene andægtig og rømmer sig.

Lader os alle — græ—de! stønner stiftsprovsten. — Og strax begynder de at hyle og græde og klynke allesammen — presterne og profeterne og poeterne og seminaristerne og kvindfolket.

Jeg vaagner ved at jeg ligger og skoggerler — og solen straaler morgenmunter ind i værelset og en ny dag er kommen, en ny, glad vaarens dag!

VII.

Gregers, — jeg opdager stadig nye charmante egenskaber hos mig selv. Vilde

nu for exempel du have troet, at jeg kunde have ypperlige evner til at blive familiefader?

Du ler naturligvis, dit asen, men uagtet jeg vistnok maa indrømme, at disse egenskaber til dato har ligget omhyggeligt skjulte, vil jeg dog paastaa, at jeg er i besiddelse af dem.

For det første har jeg opdaget, at jeg kan blive sittlich entrüstet og saare jaloux.

Følgende af min klik har nemlig gjort stormende kur til Lolette: 1) En fransk gamin-digter, en liden, uvisselig fyr, men uimodstaaelig kvik og aldeles ødelagt af kjærlighed til hende. 2) En lang englænder, — frygtelig! Taler et fransk, som selv bringer mig til at gyse. Rig, men paa grund af sine talrige latterligheder absolut ufarlig. 3) To portugisiske grever (titelen sætter jeg spørgsmaalstegn ved; der er vist billig adel i Portugal!) Svarte, spillende af liv, men jeg vilde dog magelig paatage mig at knuse ribbenene paa dem begge paa en gang, om de havde vovet noget. 4) En spansk doktor. Han var den værste. En ren torreadore;

deilig at skue; dunkelbrun lød, flammende øine o. s. v. i det uendelige.

Jeg har drevet det til at være jaloux paa alle disse efter tur, og det mærkelige er, at til syvende og sidst har det slet ikke været ubehageligt.

Ak! Ægteskabet har dog sine søde og lønlige glæder, som I ungkarle slet ikke aner. — Du ved ikke, hvor hjertesønderrivende deiligt det egentlig er at være jaloux, og saa dog til syvende og sidst *besidde!* — Haha du! jeg mindes alle de spræl, de dumme æsler gjorde; og naar det hele var drevet saa langt ud paa spidsen, at mit hjerte hoppede i halsen af frygt for, at skurken skulde have held med sig; — ak! hvilken seir var det da ikke ganske roligt og overlegent at tage den eftertragtede dame bort midt for deres lange næser, sige godnat og gaa, efterladende en flok slukørede, ærgerlige medbeilere.

Ja, glæden ved at eie er kun fuldkommen, naar man ved, at ens besiddelse er omstridt, og naar man føler, at den volder andre savn og vækker deres giftiggrønneste misundelse.

Den anden egenskab, der er et endnu mere umiskjendeligt bevis paa mine evner, er den, at jeg — efter en stund at have snydt alle disse tilbedere — begyndte at længes efter familielivets fred og den landlige idyl.

Derfor var det, at jeg flyttede fra Paris, for som det heder i romanerne at nyde min unge lykke i naturens skjød.

Vi tog ud i en liden landsby nogle timers jernbanereise fra Paris. — Men ved du, hvad en saadan landsby er for noget fortryllende noget? —

O, det er ganske som i eventyrene eller som paa de gamle oljetryk, vi saa som barn. Smaa, spidsgavlede huse overvoxede af blomster og planter, høns i gaarden, blanke aaløb ganske overdækkede af mørkt løv.

Ja — alvorlig talt — her er ganske vidunderligt.

Røde valmuer rinder som brede blodstrømme nedover markernes saftig-grønne bakker, og netop i denne tid staar haverne i et eneste skumkog af hvide æbleblomster,

saa de høiere træer løfter sig i veiret som pragtfulde kaskader, der glitrer af sol, hver gang vinden kommer. —

Skovene er ganske kvalme af lindeduft, og tusen biller og sommerfugle tumler berusede omkring derinde.

Huset vi bor i synker tilknæs i rosenhække, der maa klippes af i firkanter foran vinduerne; men det krumme tag løfter sig høit op, og midt paa staar to fremspringende tagkammerruder og smiler «koko!» ud i solskinnet.

Og saa en fuglesang — aa du milde skaber! Luften er et eneste kvidder dagen lang, men om natten er det bare de erotiske nattergale, som klager og kalder.

Ja, disse nætter, disse nætter!

Et ubeskriveligt blødt halvmørke udover markerne og skovene, hvis omrids man kun aner. — Sankt Hansormene lyser rundt omkring i trærne, — man hører det evindelige kluk og surl nede fra aaløbet — kanske en søvnig gaardshund gjør et par gange borte i landsbyen.

Og nattergalesang syg og dæmpet rundt ifra skovene. Luften er tung og dunkel af duft; duft fra caprifolier og roser og natvioler; himlen over os bliver ganske hed og lummer deraf; stjernerne døser rent bort og glemmer at skinne.

— Vi har tagkammervinduerne aabne; Lolette sætter sig ved det ene med sin luth; — hun har taget kjolen af og løst haaret op; jeg skimter saavidt hendes fine lille profil mod nattehimlen, og jeg aner en lysning af hendes hvide skjørt i mørket nedenfor.

Svagt klimprer hun henover strengene, og de dæmpede melankolske akkorder klinger sammen med det hede mørke, den tunge blomsterduft, — elskovsnatten. — Saa synger hun sagte:

Manon, voici le soleil!
C'est le Printemps, c'est l'éveil
C'est l'Amour, maître des choses . . .
C'est le nid dans le buisson
Viens éprouver le frisson
Du bleu, de l'or et des roses.

Verse, verse tes baisers
A mes sens inapaisés,

Jusqu'à la dernière goutte.
J'aime ton coeur inhumain.
Tu me trahiras demain,
Mais ce soir, je t'aurai toute!

Qu'importent les trahisons
De lèvres que nous baisons
Si les lèvres sont jolies
Oublions les vains discours,
Aimons-nous, les jours sont courts
Et c'est l'heure des folies.

VII.

Nu kan du tro, jeg er dumpet ordentlig opi det!

Igaaraftes, da vi sidder sammen paa en restaurant og spiser middag, Lolette og jeg, kommer en ung officer ind og sætter sig ligeoverfor os.

Nu maa jeg først fortælle dig, at franske officerer ialmindelighed ser nederdrægtig daarligt ud, — ialfald de, der ligger i garni-

son paa landet. Smaa og spinkle og krøllede og ubarberede og med en holdning som statisterne paa Kristiania theater.

Men dette var for en gangs skyld en undtagelse.

Det var en stram, slank hjerteknuser, vel vatteret og med en ganske flot vikset knebelsbart.

Forresten var han nu gyselig affekteret, vrikkede paa enden og lod sabelen klirre koket henover gulvet, som om han vilde gjøre menneskeheden opmærksom paa sit allernaadigste komme.

Nuvel — i begyndelsen lagde vi jo ikke synderlig mærke til denne komiske fremtoning. — Men da vi var kommen til desserten, blev Lolette paafaldende distrait.

Jeg spurgte, hvad dette kom af, og hun svarede, at hjerteknuseren havde siddet og fixeret hende en lang stund paa en meget ubehagelig maade.

Jeg skal minsalighed fixere ham, tænkte jeg og vendte mig rasende didhen, hvor han sad.

Jo, ganske rigtig! Jeg mødte strax dette bløde, mørke fløielsblik, netop passe smægtende og vammelt til at gjøre pigebørn ømme om hjertet, her som hele verden over forresten.

Jeg satte mit mest staalhvasse blik i ham; men ingen fiber forandredes i dette flødefjæs. Dumt glanede det mørke fløielsblik imod mig i sin kvalme, ensformige sødme; men jeg tabte dog ikke fatningen, mit blik blev mere og mere uforskammet og foragteligt.

Men nei! Han vædede sine læber let med rødvin, rynkede en smule paa øienbrynene, idet han svælgede, tørrede sig længe og vel om munden med servietten og — gjenoptog sin bandsatte stirren, ganske som om jeg slet ikke existerede.

Da vendte jeg min stol brutalt og satte mig meget ostentativt med ryggen mod ham.

Lolette sad fin og nydelig med nedslagne øine — og rettede nervøst paa den hvide, uskyldige kniplingssmække, hun bar om halsen.

Men dog — til min ubeskrivelige ærgrelse saa jeg, at hun i al hemmelighed skottede bort til hjerteknuseren.

En stund efter kremtede han paa en ganske eiendommelig maade, — jeg saa en svag rødme fare henover hendes kinder, og hun bed sig i læben.

Nei, dette var da ogsaa for piskende galt! Gik den slubbert og gjorde grimacer bag min ryg til min dame, saa skulde han da ogsaa ved himmelen faa med mig at bestille; — han maatte ikke tro, at man kunde spøge paa en saadan maade med en norsk officer.

Jeg rablede i en fart følgende ord ned paa et visitkort:

Min herre!

De har øieblikkelig at holde Deres øine for Dem selv!

Voila! Dette maatte da være fyndigt og uforskammet nok. Jeg kaldte paa en opvarter og sendte ham bort med kortet. —

Atter hørte jeg ham kremte paa den

samme besynderlige maade, atter rødmede Lolette.

Nuvel, — der var intet andet at gjøre end at reise sig fra bordet ganske rolig og hjælpe Lolette med hendes perlebesatte cape, idet jeg hele tiden holdt et ganske morskt øie med hjerteknuseren.

Han strakte sig velbehageligt i sin stol, smilede med et overlegent oberkellnersmil, trak med to fingerspidser langsomt et visitkort op af sidelommen, leverede det til opvarteren med en slap haandbevægelse og nikkede idetsamme henimod mig uden at sige et ord.

Uforskammet!

Opvarteren tog en ledig tallerken og presenterede mig kortet paa denne. Jeg tog det ligegyldigt, løb med øinene henover navnet, snudde det rundt som for at se, om der ikke stod skrevet noget paa bagsiden, og slap det derpaa foragteligt, saa det gjorde kolbøtter gjennem luften og trillede henover gulvet.

Denne manøvre, som naturligvis bare

var beregnet paa at irritere ham, var jeg i mit stille sind ikke saa lidet stolt over; men det syntes ikke at afficere ham det allerringeste; slubberten saa paa mig med sit medlidende smil og kjælede sin lille knebelsbart, — da jeg gik forbi ham, vovede han endogsaa at bukke! —

Naar jeg imidlertid nu tænker nærmere over sagen, begynder jeg at spekulere paa, om dette blanke visitkort monstro ikke kan have havt en alvorligere betydning. — Mine ord til ham var sandelig saa udfordrende — bogstavelig talt, at de dog ikke kunde svælges saadan uden videre.

Var da dette blanke visitkort svar paa tiltale?

Skulde det betyde noget som: Min herre, jeg staar til Deres disposition?

Sandelig — naar jeg iaften overveier sagen i ro, forekommer dette mig næsten sandsynligt.

Ikke sandt, Gregers? Jeg er dumpet ganske ordentlig opi det. Eventyret begynder at blive spændende, og situationen tilspidser sig.

Imorgen formiddag tropper rimeligvis etpar høitidelige mænd op i min stue, for at underhandle om, hvordan ærens love bedst skal ske fyldest.

Avec plaisir, messieurs! Ganske som De ønsker. — De skal min salighed træffe en soldat, der ikke er ræd! Hoho, hvor jeg skal pudse dem ganske ordentlig! — Jeg skal behandle dem i den grad *en canaille,* at de skal rase!

Selvfølgelig, mine herrer, selvfølgelig staar jeg til Deres tjeneste. Jeg beklager kun, at den omstændighed, at jeg ingen kjender paa stedet, har forhindret mig i at sende Dem mine sekundanter først.

Vaaben? — Naa — det er mig ligegyldigt.

Vistnok er pistol det vaaben, jeg helst fører, men lad os sige kaarde. Lad os sige kaarde for det unge menneskes skyld! — Det er vel rimeligvis ogsaa det vaaben, han fører bedst, saa kampen bliver nogenlunde lige.

Desuden er det ikke min hensigt saa

helt at udrydde ham. Det er jo et ganske net ungt menneske, saa det vilde være synd for hans familie.

Nei, min hensigt er kun at give ham en liden paamindelse om at være en smule forsigtigere en anden gang og ganske lempeligt at bøde paa hans lidt mangelfulde opdragelse.

Au revoir, messieurs! — —

— — Hoho, hvor jeg skal pudse dem!

VIII.

Oh, Gregers! Gamle ven! Jeg er den flaueste friherre paa Guds ironisk smilende jord!

Jeg slaar mig selv med knytnæve i panden: Din bøffel og bavian! Og Gregers, — aa, jeg skammer mig! Jeg skammer mig saa rent forfærdeligt!

Ser du: Jeg er snydt og taget ved næsen paa den nederdrægtigste maade; jeg sad selv og saa paa det, og jeg sad og maabede og lod det ske og maabede videre.

Og nu sidder jeg alene paa det gamle hotel i Paris og har drevet det til at være melankolsk i to døgn — tænke dig til! Men efter den kraftanstrængelse sidder jeg nu og raser over de fordømte smaapiger og skammer mig over mig selv.

Naa, — hvor var det egentlig, vi slap begivenhedernes traad? — Jo, det er sandt, det var jo hin aften, da jeg ansaa en duel uundgaaelig og i tankerne allerede gik og filede paa det tapre og overlegne svar, jeg skulde give sekundanterne paa det eleganteste fransk. — Oh, ja, ja!

Morgenen kom. Solen skinnede. Fuglene sang.

Alt var som ellers. Det var en ganske almindelig, hverdagslig onsdag. Lolette var sød og bedaarende; hun havde to annemoner — en dybviolet, en anden grønlig — stukket i sit bælte. Hun tog mig ogsaa om halsen og kyssede mig og erklærede mig sin uudslettelige kjærlighed. — Ak!

Henimod frokosttid tog hun sin hvide straahat og satte den paa sit smukke hoved.

— Og det skal jeg lade hende, at hun atter tog mig ømt om halsen og spurgte, om jeg vilde følge hende ud i landsbyen. Saa jeg bebreidede hende intet, den søde pige, men min dumhed og enfoldighed — —! ja, hvad skal man sige til, at jeg nægtede at følge pigebarnet, men ansaa mig forpligtet til at sidde og vente paa de sekundanter, som muligens kunde komme, og som i tilfælde sandelig skulde finde den norske officer og hans tapre svar paa sin post! Hvad skal man sige, Gregers!

Selvfølgelig skabte Lolette sig fornærmet og gik mut sin vei. Da var klokken halv elleve.

Jeg sad en lang stund og ventede, svulmende af æresfølelse og enfoldighed.

Klokken blev tolv. Ingen sekundanter. — Hm! —

Halv et. — Heller ingen. — Besynderligt. — Absolut ingen. Og hvad der gjorde mig urolig var, at Lolette heller ikke kom igjen. Nu havde hun været borte i to timer — hvad ialverden skulde det betyde?

Jeg greb min hat og løb rundt om i landsbyen.

Jeg ledte efter i hvert smug og i hver krog, jeg gjorde afstikkere indover stierne i skoven, jeg gjorde mig ærinde ind i alle de urimeligste butiker, saa jeg paa tilbageveien havde alle lommer fulde af sneller, svedsker, bændelbaand, sæbe, penneskafter og desligeste.

Lolette var forsvunden.

Hvad i alverden skulde dette betyde? — Jeg forsøgte at spise frokost, men var saa nervøs, at jeg fór op ved hvert skridt, jeg hørte udenfor.

Kunde der være tilstødt hende noget? Jeg havde jo ansvar for hende, det var jo min pligt at — —

Eller officeren? — Skulde hun kanske være sammen med officeren? —

Aldeles umuligt. — Hun var jo ganske rasende paa ham igaaraftes, kaldte ham uforskammet og uopdragen. — nei, umuligt, umuligt.

Jo mere jeg overveiede sagen, des

uroligere blev jeg. — Tilsidst sprang jeg op fra bordet og bestilte en vogn.

I tre timer kjørte jeg nu omkring paa alle de veie, der fandtes i byens omegn, besøgte alle værtshuse, ransagede alle skovstier.

Intet.

Klokken var blevet fem. Hun maatte vel sidde hjemme paa hotellet og vente, eller ialfald maatte der ligge et bud til mig. Umuligt andet!

Jeg piskede paa hesten, det susede hjemover.

Ind forbi toldvagten stormede vognen, ind i gaden; — den tykke slagter kom forfærdet ud i sin dør og brølede noget til mig i sit vildnis af skjæg, slog med armene og skoggerlo. — Videre, videre!

Men netop som vognen i fuld fart skar om hjørnet til hotellet, aa Gregers, bolde løve! ved du da, hvad jeg, kavalleriløitnant Carsten Ravn, alle jomfruers lønlige fryd og alle mødres hemmelige haab, ved du da, hvad jeg skal opleve at se?

Lolette og hjerteknuseren! Arm i arm!

Glade, leende, som om ingenting var paafærde! Og det værste var, at begge saa paa mig, da jeg strøg forbi i vognen, saan ganske flygtigt og i forbigaaende, slig som man ser paa en hvilkensomhelst uvedkommende.

Vil du *tro?*

Dette gjorde mig ganske lamslaaet. — Havde de bare afbrudt samtalen og seet lidt forbløffede ud, havde Lolette bare rødmet en smule, ialfald vendt øinene bort, da jeg saa paa hende, ved himmelen! jeg var bleven betaget af en jalousiens raseri, saa jeg gjerne tror, jeg havde hoppet ud af vognen og gjort skandale paa vidtaaben gade!

Men nu sad jeg bare og maabede. — Ja, jeg sad og maabede og lod hjerteknuseren drage afsted med mit pigebarn! Ufatteligt!

Mage til dame! Gik hun ikke der og saa paa mig med klare, vidtaabne barneøine — saa uskyldig, saa sød — med den hvide kniplingssmække fin og tender om de unge skuldre; medens jeg bare sank idiotisk tilbage og lod vognen rulle videre.

Og da jeg kom hjem, var Lolettes kufferter borte. Opvarterne fniste i krogene.

Jeg begreb nu alt. Jeg begreb, at det blanke visitkort virkelig havde været en udfordring — men i en anden forstand, end jeg havde opfattet den.

Og jeg begreb, at kampen havde staaet mellem os, og at jeg ynkværdigen var slagen til marken. —

— Ak, Gregers Kaas! Det var en saare traurig aften. Glædens kjække ridder hang sørgeligen med sit næb.

Og nattergalen sang derude i skoven, som laa fjern og mystisk i det varme halvmørke. Og alle kaprifolier duftede tungt og sødt, og jeg sad alene ved tagkammervinduet, med haand under kind, sentimental som en engel, og tænkte paa de troløse piger.

Og saa nynnede der sig en melodi frem i mit sind, — en dæmpet, kjælen pigestemme sang den, og en luth klirrede sagte og melankolsk under:

Qu'importent les trahisons
Des lèvres que nous baisons,

Si les lèvres sont jolies!
Oublions les vains discours,
Aimons-nous, les jours sont courts
Et c'est l'heure des folies. — —

Aah, Gregers, jeg var sandt for dyden noksaa ulykkelig den aften!

IX.

Næste morgen reiste jeg tilbage til Paris.

I begyndelsen var det noksaa ondt at gaa omkring alene paa de steder, hvor vi før havde været sammen; det stak i hjertet første gang, jeg kom tilbage paa den restaurant, hvor vi havde pleiet at spise middag. Vi havde siddet bortgjemt og for os selv i et hjørne; bordet var reserveret os, og da jeg nu kom tilbage, syntes jeg formelig, det var et indgreb i mine rettigheder, da jeg saa, at der sad nogle andre ved bordet — et nyt elskende par — ak ja!

— Men saa en morgen tidlig i juni —
saa rysted jeg sorgen af!

En stolt solskinsmorgen med musik i gaderne!

Atter gik jeg med rankt hoved nedover boulevarderne, som skinned af sol og frisk væde.

Atter var der fest i mit sind, og en skjælvende glæde rislede lys gjennem alle nerver. —

Pyh — der var piger nok igjen, — endnu stod serinerne i blomst, og i Luxembourghaven var det store rosenbed udsprunget.

Og under trærne i haven gik smaa, vævre pigebørn, og havde end ingen af dem rytterhat med kneisende, hvid fjær, — saa smeltede dog deres træk i smil, naar jeg saa paa dem, og deres bevægelser var langsomme og dvælende.

— — Pludselig faar jeg et ærligt dunk i ryggen, jeg vender mig ærgerlig: — *Ah, bonjour* — *bonjour!* Det er jo fader Bacchus lyslevende, hans pragtfulde næse skinner i solen; — haha, gamle gud, hvor har du de andre henne? Hvad siger du om et baccha-

nal inat; et symposion i denne henrivende sommernat, et orgie gjennem skovene — hvad?

Og den gamle gud omfavner mig og kalder mig sin søn, og han kravler op paa en bænk, tuder paa sin lange knortekjæp, saa kinderne strutter blankrøde som en gammel basunengels, — og ungdommen samles leende omkring ham — al den lystige, letbevægelige ungdom — hurra, hurra! de bærer ham paa guldstol gjennem parken, de kranser ham med roser, og hans kjæp bliver et scepter, — han udnævnes til konge for denne vidunderlige nat; — jeg udnævnes til prins, og han fæster en rose til mit bryst og kaarer mig til ridder af glæden!

Videre gaar vort tog — og den blaa nat staar for mit minde bægerklirrende og funklende af lystige stjerner. — — —

— —

Og nu er det den sidste dag.

Jeg sidder paa boulevardkaféen en sidste gang, jeg ser udover al denne lystige vrimmel, denne gratie, dette gyldne, flagrende letsind

— og det er som jeg føler mig paa klassisk jord.

Imorgen er jeg paa reisen hjemover did, hvor man vilde rynke brynene over min latter og vende mig ryggen formedelst min glæde.

Atter skal jeg did, hvor synden aldrig bliver smuk, men kun last, atter skal jeg op i den tungsindige dyd, der tramper med platte elefantfødder henover livets smaa, smilende hændelser og snufser mistænkeligt til erotik, gratie, flygtige kys, turnerede sætninger — til al letsindets champagne-skjønhed; men den plumpe snabel har kun evne til at opfatte en eneste, tyk stank: usædelighed!

Huf nei, jeg hører ikke hjemme i denne alvorsdumme tid! Hverken blandt de gamles stivbenede og klodsede ærbarhed eller de unges zerrissene elskov og flæbende, brødebevidste anger.

Sæt mig tilbage i tiden, — sæt mig tilbage mellem kavallererne med kalvekryds og Damaskus-kaarde, mellem damer med kyske ovaler, men et forjættende løfte om de blu-

færdigt nedslagne øienbryn, sæt mig ind i hin tid, der dufter af pudder og vin og blod, hin tid med form og fest og fare.

Men er jeg nu engang dømt til at leve, nu da man puffes og trykkes afsted i en svedende sværm af glædeløse arbeidsdyr, — nuvel, mine fædre fra hint festernes aarhundrede, — jeg lover Eder altid at holde min kaardespids hvas og parat til at ridse flænge i den graa, sørgelige himmel, man forsøger at tætne til over mit hoved, for at solen kan skinne mig gjennem livet, jeg lover Eder at gaa stolt gjennem stimlen som en friherre til Guds sollyse jord, og mit adelsmærke skal være en blànk klinge og et skummende champagneglas overdrysset af deilige roser — —

Im wunderschönen Monat Mai,
Als alle Knospen sprangen,
Da ist in meinem Herzen
Die Liebe aufgegangen.

Im wunderschönen Monat Mai,
Als alle Vögelein sangen,
Da hab' ich ihr gestanden
Mein Sehnen und Verlangen.

I.

Aldrig har jeg oplevet noget lignende. Sidder jeg ligeoverfor dette jomfrubarn, da maa jeg gamle synder folde hænderne, og en sælsom hvid ærbødighed svæver gjennem sindet.

Jeg bliver saa varsom i mine tanker og saa ræd for mine egne ord; den luft, der omsvæver hende, er saa lys af uskyld, at selve min stemmes sterke klang lyder som eder gjennem maanedis.

Hvor dog et menneske kan forandres. Pludseligt, uforklarligt. —

En draabe af en hemmelighedsfuld trold-

domsvædske er falden paa min sjæl, og se: i et nu har hele mit væsen skiftet farve.

Jeg mindes det gamle eventyr om ridderen, der red gjennem mange skove og tætte lunde. Langt om længe kom han til en fortryllet have, hvor alt laa i slummer. —

Trærne ludede med sine ubevægelige kroner, og ingen vind hviskede mellem løvbladene. Liljerne havde sænket sine døsige bægre og lukket bladene i drøm, og i rosenhækkerne laa bierne og sov.

Og ridderen gik forbi rosenhækkerne, og han kom til de store marmorfontæner; men ogsaa vandet havde glemt at rinde, og narcisserne sank i daanende guirlander udover kummernes stille solvand.

Og han kom til slottet, der laa bag fontænerne, og hans fod skred henover stenfliserne, men han hørte ikke trinenes lyd, thi ogsaa ekkoet var sunket tilro under de store hvælvinger.

Men inderst inde i den dunkle slotssal fandt han den slumrende prinsesse. — —

Jeg mindes det gamle eventyr, hvergang jeg kommer ind i hendes have.

Besynderlig hellig er luften i hendes have. Blomsterne tør ikke røre sig. Sommerfuglene flagrer lydløst ud og ind, og dæmpet sniger solskinnet sig frem gjennem de gamle trækroner.

Alt ved hende er som i eventyret. Den slanke jomfruskikkelse, der glider saa forunderlig søvngjængeragtigt om i al stilheden, hovedet, der bøies svagt fremover, som lytter hun til en musik, ingen anden kan høre, øinene, de dybe, slørede øine, med dette blik, der ser indad, der lever i en fjern, fremmed verden og endnu ikke er vaagnet op til vort jordeliv.

Dornröschen!

Jeg kom langt borte fra en ond og syndig verden, jeg kom med hjernen brusende fuld af gadelarm, hæse menneskeskrig —

Men da du traadte mig imøde, tysnede alt.

Derfor er det, jeg folder mine hænder,

naar jeg ser paa dig, medens en sælsom, hvid ærbødighed svæver gjennem mit sind.

Ja, naar jeg ser paa dig, du barn, med de lange, korngyldne fletter og de fraværende drømme-øine, da staar tit taarerne i mine øine, og jeg — den sterke jordens mand — jeg fyldes af frygt og bæven for denne din slumrende uskyld. —

— Der staar ogsaa videre i eventyret, at ridderen kyssede prinsessen, og se, da vaagnede liljerne, slog sine bægre op og strakte dem længselsfulde mod solen, og bierne sank elskovsdrukne ind mod rosernes vellystigt aabnede læber, og trærne rystede sine kroner i latter mod himlen, saa tunge purpurfrugter faldt raslende ned gjennem løvglittret og brast i blod af overmoden saftighed, naar de slog mod jorden.

Skummende og syngende fór det hvide vand over marmorkummernes kanter, og et muntert ekko sad og hojede i hver krog, og hele slottet var en eneste blinken og dirren af de tusene ruder, der sloges op paa vid væg for dagen og dagens liv. — —

— — Dornröschen, jeg vil gaa dig stilt forbi, og jeg vil holde pusten for ikke at vække dig.

Thi over din sjæl hvælver sig barnets paradishimmel, og store engle slaar sine langsomme svanevinger i solblaa luft, og sfærernes store harmoni strømmer i susende akkorder gjennem din jomfrudoms hvide mysterium.

Ak, hvor er saa ikke vort vaagne liv fattigt, og hvor er ikke virkeligheden skoddegraa imod dine drømmes ætherluft.

Nei, vor verden er ingen fortryllet slotshave; og hvordan skulde jeg da kunne gjøre den ondskab at vække al din lyse uskyld op til livets raa og onde virkelighed?

Drøm, Dornröschen! Drøm, du barn med engleøine; ingen skal faa lov at vække dig, og aldrig skal døgnets forgiftende damp trænge ind i din haves hellige luft. —

II.

Prrh!

Ja, jeg ser dette her. Det ser betænkeligt ud. Jeg skrev det inat efter en lang forvildet spadsertur. —

Carsten Ravn! Du er blevet gal! Se til at komme dig hjem igjen, før du ganske tumler dig bort herinde i vildnisset.

Og saa kommer det hele egentlig af den tilfældighed, at Gregers og jeg tog feil af veien paa vor forbistrede ridetur! Ja, kom saa og sig, at romantiken er død —!

Gud ved, hvordan det gik til, at vi tullede os væk! — Skjæbnen — den blinde skjælmsmester — maa have havt en finger med i spillet, — eller kanske det bare var den sidste prestemiddag, der var for fremragende; nok er det, vi sank begge hen i vore sædvanlige dybsindige betragtninger og lod hestene gaa og solen synke — og før vi vidste ordet af det, var vi inde i en tæt granskov, hvor vi knapt kunde skimte stjernehimmelen mellem barnaalene over vore hove-

der. Paa siderne af veien stod vældige stammer rammede ned i jorden som mørk malm.

Veibunden var myg og aldeles lydløs; — tilsidst syntes vi at svæve mellem de alvorlige malmsøiler indover mod noget eventyrligt.

En underlig anelsesfuld stemning betog os, og da en storfugl brasked larmende op inde i tykningen og fløi med sterke vingeslag gjennem de dryssende kroner, skvat begge hestene til og satte afsted i gallop.

Med ét gjorde veien en sving og fløi ud af skoven.

Vi holdt hestene an saa pludselig, at de steilede og prustede.

Foran os bredte sig et blegt og fredeligt landskab, hyllet i sølvhvidt tusmørke, hvorudaf der gled fantastiske dampe og hvide taager.

Hele vaaraftenens vemod og stilhed var aandet henover disse marker. —

Og dog var disse blege sletter, denne stjernehimmel kun en ramme om en mørk, buklet havemasse, der laa opimod et lavt hus.

Et sterkt ildslys skar fra en aaben dør ud i mørket.

Og i døren stod en høi, hvid kvindeskikkelse lænet op mod dørstokken. Hendes hvide kjole straalede alt værelsets ildslys voldsomt ifra sig, hun var som en pludselig aabenbaring, der hun stod og skinned midt i natten. — —

Først længe efter satte vi vore heste atter i bevægelse. — Vi red stille henad en sidesti, der førte udenom det mørke hus med den sælsomme, skinnende kvindeskikkelse.

Og tal saa om, at romantiken er død i vor kulosende maskintid. Maaske — inde i byerne med de firkantede kvartaler, hvor sladderen stikker sit lurende hoved frem bag hvert hjørne, hvor følelserne møntes ud i kurtisens slidte kobberslanter, hvor ens øine smiler enhver skjøn kvinde imøde, men hvor ens hjerte er træt og koldt.

Maaske — mellem de damer, hvis kinder har mistet evnen til at rødme, for hvem den sidste elskovshemmelighed allerede forlængst er en banal kjedsommelighed, mellem

de damer, for hvem vi mænd vel kan føle begjær, men aldrig ærbødighed.

Der er visselig romantiken forlængst død.

Men ikke saa inderst inde i de store eventyrskoves skjulteste vildnis, hvor slyngroser dølger et ældgammelt hus for alverden.

Og ikke saa ligeoverfor det jomfruelige væsen, hvis uberørte sjæl er som en æbleblomsts skjære knop, der den første vaardag vender sig mod solen i rødmende undren.

Dornröschen!

— —

Nei, hvordan er det, jeg kan sidde og ræsonnere? Alle mine begreber er stillede paa hovedet siden den dag, jeg traf hende. — For en maaned siden var de «stolte, bevidste kvinder» de eneste, der var værd at elske, og intet var mere foragteligt end «tuppe-uskyld».

Og nu —!

Det lader sandelig til at være paa høi tid at komme sig afsted.

Det hele er hazardiøst — — thi praktisk og oprigtigt talt: at føre hende ind i

mine kredse! — Oh, jeg hører dem langveis le af gudsordet fra landet!

Nei, jeg faar se at blive den gamle; — gaa fandenivoldsk gjennem livet en stund endnu, ligesæl med det hele; tage modgangen med et skuldertræk og medgangen med forsigtig mistro.

Og naar saa de dage komme, om hvilke vi sige: de behage os ikke, — oktoberdagene, naar ungdommens sidste roser er falmede og champagnen staar tømt paa livets bord, da forlade man itide ungdommens brusende balsal, førend ungdommen fniser i krogene ad ens graanende haar og jyplinger snapper de smukkeste smaapiger bort for ens næse.

Da er tiden kommen til at indrette sig praktisk, til at tænke paa sin slægts traditioner og sit navns udødelighed, til at aflægge letsindigheden og anlægge den moral, der sømmer sig en brav skatteborger.

Tiden til at lukke sin dør, forhærde sit hjerte og med den store grættenhed at ruste sig mod vinterens livsfarlige kjedsommelighed.

— — — — Herren bevare os alle, — hvad er det ogsaa, du har siddet her og skrevet i formiddag? Hei, du glade friherre paa Guds sollyse jord! — Du pigernes lønlige fryd — wo bist du denn?

Hvad sagde ikke Gregers Kaas, da han maatte reise sin vei uden at faa dig med? At du satte hele din fremtid paa spil, sagde han. — Og hvad gjør saa du? — Indsender ansøgning om permission fra tjenesten paa ubestemt tid, sætter himmel og jord i bevægelse for at faa denne indvilget.

Og saa —? — Jo, saa sidder du her, dag ud og dag ind, sentimental som en studiosus philosophiae, og alvorlig som en kirkeværge.

Kavalleriløitnant Carsten Ravn, skammer du dig da slet ikke? Indser du ikke, at al denne høitidelighed skjæmmer dit smukke ansigt?

Aa nei. Jeg slipper nok ikke fra det paa den maade.

Men nu *skal* det være slut. Skal. Skal. Skal.

Jeg reiser. — Punktum!

III.

Min Gud, min Gud, hvad er der dog hændt?

Hvorfor sidder jeg her med skjælvende hænder? Hvorfor har jeg en følelse, som har jeg oplevet den største stund i mit liv —?

I virkeligheden er det jo ingenting. — Klokken er tre om morgenen, solen glittrer i regndraaberne yderst ude paa løvet foran vinduet. Vinduet staar aabent; der dufter af nyudsprungen hæg. En fugl synger uafladelig. — Ingenting er jo hændt egentlig. — Og alligevel sidder jeg her og skjælver over hele legemet. —

Min Gud! Min Gud! — —

— — Jeg sad hjemme hos hende igaar eftermiddag. Solen holdt netop paa at gaa

ned. Nogle underlige, gyldenrøde straaler trængte sig besværligt gjennem rosenmylret borte i vindueskarmen og strøg i to parallele striber henover bordtæppet, belyste det grønne net over hængelampen, spillede paa noget forgyldning borte i et hjørne af værelset, jeg saa ikke hvad.

Disse to solstriber stillede en graalig støvstribe mellem os to. Jeg kunde bare saavidt skimte hendes halvt bøiede hoved og den hvide dragt. — Vi talte sammen, ganske som almindeligt om alt og ingenting.

Da gik solstraalen pludselig væk; den lysvæg, som havde staaet mellem os, forsvandt. — Vi sad ansigt til ansigt — ene vi to i den mørke ensomme stue.

Tiden gik; det gamle væggeur borte i hjørnet begyndte at beherske stilheden med sin takken, — sin langsomme, alvorlige takken, der syntes at vokse i al den lurende stilhed omkring os og tilsidst blive en truende, forfærdelig skjæbnestemme.

En sælsom rædsel brast isnende nedover mig.

Det var som maatte der ske noget nu, — en geist svæve gjennem stuen, Guds røst lyde. —

Mine øine søgte hjelpeløst hendes.

Hun sad ubevægelig, med dybt sænket hoved og ganske ligbleg. Denne ufattelige angst, der havde pustet gjennem min sjæl, havde ogsaa grebet hende. Jeg saa den hvide serin, hun havde ved sit bryst, skjælve med alle sine smaa klokker.

Aa, bare hun vilde sige noget, ja, ja, for Guds skyld, bare hun vilde slaa sine gode øine op og smile imod mig.

Men hun sad bleg og med bøiet hoved; — og som jeg saa paa hende, rykkedes hun langt bort fra mig, hun blev mig et fremmed menneske: — denne sænkede nakke fik et listigt udseende, det var som hun vendte hovedet bort for at skjule et ondt smil om munden, og hænderne med de lange, krumme fingre lignede to hvide, blodtørstige dyr, der laa paa sprang imod min strube.

Ja, hun blev pludselig et grusomt væsen, en djævelsk fiende, mit livs store fiende —

— jeg forstod det ikke, jeg forstaar det ikke endnu, men hastigt og uforklarligt væltede en forfærdelig smerte over mig. Langt borte fra, langt nede fra. — Fra dybder, fra tider, intet menneske kjender og fatter, — og, aa, min Gud, mit hjerte sønderreves af kval, som maatte jeg kaste mig ned og skrige mig tildøde.

Da gav hun mig den hvide serin, hun bar ved sit bryst.

Umotiveret, næsten angst strakte hun den hen til mig, og hun saa tilside, da hun gav mig den.

Jeg kunde intet svare.

Hele mit væsen var i den heftigste omvæltning; den ulidelige smerte forvandledes i et sekund til en aandebetagende fryd; — blodet sank isnende gjennem alle aarer, og jeg tror, mit hjerteslag stansede.

Hun blev blodrød i kinderne; lidt efter gled ogsaa rødmen videre opover tindingerne — helt op til haarranden, og skyllede derpaa i et strøg nedover halsen.

Da reiste hun sig og styrtede ud.

Siden kunde jeg ikke finde hende. Jeg maatte forlade huset uden at faa sagt hende farvel.

Se, det er hele historien; og naar jeg tænker over de enkelte ting, der skeede, er det jo egentlig intet.

Og dog tror jeg, at denne lille hændelse vil staa for min erindring som større end nogen af de «store begivenheder» i mit liv. — Thi i alle de store situationer, jeg har oplevet, har der dog altid været en liden tanke i mig, som har siddet udenfor og seet til, kritiseret baade mig selv og den anden — kanske smilet.

Men i eftermiddag var hele mit væsen gjennemglødet af smerte — og hendaanet i fryd.

Hvor har jeg saa været siden? Hvor har jeg været i hele nat? — Jeg har ravet om som en drukken, nævnt hendes navn ud i luften, — snart lagt i sprang indover skovstien, snart kastet mig ned i mosen, jamrende af denne fortærende længsel efter hende.

Midt paa natten blev der uveir.

En tung, broget duft af fjerne blomster kom væltende sammen om mit hoved. — Luften var gaadefuld og lummersort.

Jeg gik og talte ganske høit til hende. Alt, hvad jeg aldrig turde sige hende selv, ja end ikke engang havde turdet tilstaa for mig selv, — al min hjælpeløse kjærlighed — alt det fortalte jeg hende nu.

Indtil jeg pludselig hørte min egen stemme skingre mellem de alvorlige graners dumpe mørke.

Da stansed jeg med et og turde ikke tale mere.

Jeg blev staaende og lytte, og der kom en skræk over mig for, at jeg skulde høre nogen svare inde fra dette vældige mørke.

Pludselig lynede det.

Et kort, ondt glimt lavt nede. Tændtes i et blink bag stammerne og sluktes.

Og en dump truende torden rullede mørk afsted dybt nede under jorden.

Trærne omkring mig begyndte at røre

paa sig. Langsomt krummede de sine forvirrede grene nedimod mig. Buskene begyndte at krybe afsted, dukkede sig snart ned og gjemte sig bort i den mørke skovbund, smat snart bag en stor sten, for ikke at sees, men lurede sig lydløst altid nærmere indpaa mig.

Men ikke en lyd var at høre. — Al denne bevægelse henimod mig foregik i dette forfærdelige tusmørke.

Jeg rasede afsted nedover skovveien; — men hele troldeskoven var bleven levende inat; — trærødderne skjød ryggen i veiret, naar de saa jeg kom, eneren nappede mig med lemænklør i strømperne, de gamle trold paa siderne vilde klemme næverne sammen om min nakke.

Et forfærdeligt lys gjennem hele skoven. Jeg tumlede tilbage. — Saa et lige forfærdeligt mørke. Og endelig et tykt, svulmende bulder rundt om mig, der brast ud i et kort, vældigt brøl hengjennem skovmørket.

Lamslaaet stod jeg der. —

Da den sidste larm var svundet bort,

begyndte det at pusle. At pusle og tusle og trippe oppe i trækronerne. At klatre og smyge sig nedmellem grenene. At hoppe over eneren, at knirke over veiens naale.

Og hele den tause skovmasse begyndte at hviske. —

Der faldt en stor, kold regndraabe nedover mit kind. —

Og nu sidder jeg hjemme paa mit værelse igjen. Gud ved, hvordan jeg egentlig er kommen uskadt tilbage; men nok er det: her sidder jeg.

Med den sidste rest af forstand, jeg endnu har tilovers i min stakkels hjerne, bestemmer jeg mig nu til at gjøre alvor af det forehavende, jeg saa længe har forsøgt at realisere.

Nu *maa* jeg bort, saa sandt jeg da ikke skal blive permanent gal. Saadanne anfald, som jeg har havt i det sidste døgn, kan slet ikke være heldige for min konstitution.

Altsaa: en, to, tre! Vadsækken frem og alle sagerne ned i den!

Min vælige ganger stamper i stald, — saa hastelig monne jeg ride — som det staar i visen.

IV.

Men!

Men jeg maatte se dig endnu engang, min elskede! Jeg sagde til mig selv, at det kun var huset, haven, det lille vindu med geranier bag ruden, som jeg ved er dit — —

Det sagde jeg til mig selv; men i al stilhed var det kun dig, jeg vilde se, Constance min elskede!

Jeg kom listende opad marken langs skigarden. Mine skridt trak en lang, dybgrøn stribe efter sig gjennem det graaligt duggede græs, og hvert øieblik drog lange, seige spindelvæv sig henover mit ansigt.

Klokken var bare sex, fuglene sang ikke mere. — Din have var mere øde og stille end nogensinde.

Jeg var nu kommen aldeles lydløst helt op til havegrinden, — jeg skulde bare forbi det sidste træ i alleen, blive staaende der og se ind i den lille have, hvis rabatter jeg havde faaet saa kjære, hvis rosenhækker jeg kjendte saa godt.

Og saa stod du paa den anden side af havegrinden!

Lille Constance, hvem stod du og saa efter ved havegrinden saa tidlig? Du min ven, i den lystærnede morgenkjole med hele det gyldne haar nedad ryggen i fri flom, lille, elskede Constance, hvor du blev skræmt og rødmede og slog øinene ned!

Men da jeg hilsede og sagde, at jeg kom for at sige farvel, da slog du øinene op igjen, og da var dine øine forfærdede. — Og du blev ganske bleg ogsaa, min ven, — ganske stivnet i ansigtet af bleghed og dine læber ganske hvide.

«Reise?» spurgte du neppe hørligt.

Saa rystede du paa hovedet og strøg haanden bortover panden og helt tilbage over haaret.

«Ja,» svarede jeg, «jeg maa reise bort,» og jeg kunde ikke gjøre for, at min stemme lød dæmpet og næsten forfærdet.

«Kommer De snart igjen?» spurgte du saa, forskræmt, aandeløst.

«Nei, jeg tror ikke, jeg kommer igjen!»

Atter gjorde du den underlige bevægelse med haanden fladt henover panden og henover tindingerne og nedover haaret.

«Farvel,» sagde du, høit og pludselig, saa paa mig og nikked.

Jeg rakte haanden frem til afsked, men du saa den ikke, vendte dig ganske stivt om og gik underligt langsomt opover — rank, som var du svimmel og bange for at falde.

Men da du var kommet til det hvide serintræ midt i havegangen, da brast du sammen, lagde paa sprang indover.

Lille Constance! Da kunde jeg ikke vende om, gaa tilbage til min hest og ride bort. Jeg kunde heller ikke staa alene ved grinden, — jeg maatte bare styrte efter dig — rundt haven, ind i lysthuset, finde dig næsegrus over en bænk med det deilige guld-

haar flydende udover bænkens vædesorte træ og faldende helt ned paa jordgulvet.

Aa, hvor Dornröschen hulked —!

Hvor hendes deilige, lille bryst gik som i storm under den tynde morgenkjole, — og hvor den fine, hvide nakke skalv, saa haaret gled fra ryggen — den ene gyldne lok efter den anden — ned paa den vaade jord.

Saa lagde jeg mig paa knæ hos dig, lagde armen om din ryg, og bad dig ikke græde saa forfærdelig. Og jeg sagde, at jeg elskede dig, aa, jeg elskede dig jo, hører du, lille Constance, Dornröschen, — bare ikke græd saa rent forfærdelig.

Men værre og værre hulked du, og da løftede jeg dig op, tog dig ind til mig i mine arme og kaldte dig mit lille barn, min lille, stakkars pige, som havde det saa ondt, og jeg kyssede dig paa haaret, og det blev ligesom lidt bedre, for du laa saa trygt med hovedet opimod min skulder, og du var saa træt nu af at græde. — Med røde øine laa du der, — med lukkede øienlaag, haaret atter gledet bag de smaa, fine ører, og

læberne endnu bævende, hvergang det rykkede i brystet.

Lille Dornröschen, — jeg bøiede mit hoved og kyssede den stakkels, skjælvende mund.

Der gik et lyn gjennem dig, og i næste sekund stod du paa jorden. Saa paa mig med et underligt, forskræmt blik. — Nu var du atter ligbleg, og du græd slet ikke mere.

Forfærdelig, forfærdelig bebreidende blev øinene lidt efter lidt, da de ligesom endelig forstod.

Da grebes jeg pludselig af angst og fortvivlelse over, hvad jeg havde gjort; jeg kastede mig ned paa knæ for dig, tog begge dine hænder for at holde dig tilbage: — omforladelse, omforladelse, ikke bliv bedrøvet, kjære, kjære!

Du saa længe paa mig; jeg skjønte, at du ikke var bedrøvet mere, og jeg reiste mig op.

Vi gik ud i haven igjen, haand i haand. Der var saa friskt og regnvaadt, alle nye blade over os saa blanke; — alle blomster smilede os imøde.

«Faar jeg alligevel lov at blive her?» spurgte jeg ganske stille.

Du svarede ikke, men atter saa jeg, hvordan graaden begyndte at rykke nede i brystet, — og du bed dig haardt i læberne.

«Jeg kan ikke forstaa, hvad der gaar af mig,» — og saa med engang brast du igjen i graad.

Og atter tog jeg dig ind til mig, og ganske viljeløs sank du med hovedet ned mod min skulder. Slig laa du længe, og du sagde, at du ikke vilde have det anderledes, at det var saa godt og trygt at ligge med hovedet slig.

Jeg bad dig holde op at græde, men du sagde, jeg ikke skulde bede dig om det; for aa! det var bare saa aldeles deiligt.

— Og hør, min elskede! Inde i din have, der altid før havde slumret, — hør! der var en fugl, som jublede, — jublede i din have!

V.

Mit liv har gaaet fra vaar til vaar. Naar jeg vender mig og ser tilbage over alle disse aar, da ligner det en slette med ensformige striber af graa, ligegyldige dage, taagede vintre, triste oktobre.

Men som høie landskaber, der svæver i soldis og toneskyer over sletten, ser jeg hver vaar i mit minde.

Langt tilbage i min erindring — saa langt tilbage, at det ligesom begynder at glide i et med den blaa himmel, der skinnede over min barndom: — jeg ved ikke hvorfor, men da ser jeg en enslig, blegtgylden tulipan vugge vemodigt i solen, og en folkevise, hvis toner og ord smelter sammen i melankolsk sødme, lyder langt, langt bortefra.

Saa er der en ung vaar, der er ganske gutteblond, — ganske oversneet af blanke frugtblomster, og der er megen smilen i alle disse flaggrende, glittrende blomster, og der er smil *bag* blomsterne ogsaa: — Lolettes

stolte, krusede mund, der nylig har kysset og smiler seirsbevidst.

Og der er en vaar, hvor ranunklerne staar tæt, tæt, hoved til hoved, og der er et festligt knald af champagne over *den* vaar, og der er festlige damer, der kneiser om dagen i solen — men om natten synker beseirede i mine arme, mens den festlige silke skjælver — glider under mine hænder!

Og dog —

Dog er der bare én vaar.

Bare én vaar, da alt blev purpur. — Da solstraalerne blev gyldent spindelvæv fra himlen til jorden — den væved sig om mit hoved og tindred sig ind i mine øine. Da trærne ikke længer var trær, men brusende kaskader, da blomsterne ikke længer var blomster, men røde og blaa luer, og da morgenerne stod som en fos af lys ind i min sjæl.

Og den vaar er nu! — Igaar — idag — imorgen!

Min Gud, naar jeg tænker paa de kvinder, jeg før har «elsket»; — aa! hvor har

min sjæl altid været gold og valen, og hvor har jeg frosset inderst inde.

Men nu er jeg ligesom vaagnet op den første vaarmorgen i mit liv, og jeg har faaet øinene fulde af sol.

Hvem er jeg da blevet? For dette er da ikke *mig?* Den jord, vi gaar paa, er bleven en anden; jeg føler som gik jeg altid til en stor, vidunderskjøn fest. — En raslen af hendes kjole kan bringe mig til at fare sammen, et smil af hendes mund faar mit hjerte til at bæve. Ja — og er saa dette mig? — Men min skepsis fra igaar, min ironi fra iforgaars — hvor er den henne? Og min muntre letsindighed, — hei, du glade friherre paa Guds sollyse jord, wo bist du denn? —

O, ja, jeg tænker ofte paa hin tid, hin stakkels tid! Jeg smiled omkring paa overfladen af livet med en liden, vigtig munterhed i mit hjerte, og mine tanker trippede henrykte afsted i smaa indbildske valsetrin.

Ja, livet var virkelig ganske net!

Og min ironi! Ak, denne flaue, be-

standige ironi, denne indbildte overlegenhed, — hvor den dog er plebejisk og feig! Et skjærmbret for sjælens tomhed eller magtesløshed eller elendighed.

Alvoret præger den fornemme sorg og den fornemme glæde, og alvorets skjønhed er den høitideligste og den dybeste i verden.

Alvoret har sænket sig over mig, og livet er blevet saa vældigt.

Min sjæl svimler ned gjennem alle himles tusenfoldighed. — Min bevidsthed har slaaet sig ud i en stor vifte af straalende tanker, der synker i millioner afgrunde uden at finde bund. —

Og saa — i al denne fornemmelsernes vrimmel — er der alligevel kun ét.

Dig.

Hos dig bliver alt saa mærkværdigt ligetil og letforstaaeligt. Hos dig ligger livsmaalet saa nær ved. — Og jeg ser ikke andet end dette ene maal. Alt udenom bliver mig dog saa ganske overordentlig uvedkommende.

Hele mit væsen, der før har skreget til alle kanter i et eneste virvar: sammen med dit smelter det hen i en dyb, høitidelig harmoni.

Denne synes mig ogsaa at række længere og at rumme mere end denne tilværelse. — Og som du har forklaret mig livet, glider den ogsaa som en stor anelse ud i det, der ligger bagenfor livet.

Jeg føler mig som en tone, der endelig er bleven stemt sammen med den store evighedens harmoni, — og som toner med i livets brusende orchester.

VI.

Jeg har kysset hende idag for første gang.

Og hun aabnede sine øienlaag vidt i forundring, hendes pupiller blev meget store,

saa rødmede hun og skjulte skamfuld sit hoved ved min skulder.

Men en stund efter løftede hun det igjen og saa meget alvorlig paa mig.

Varsomt bøiede jeg hendes hoved mod mit og kyssede hende atter.

— Da lagde hun begge hænder over øinene, bøiede sig langt tilbage i mine arme, sukkede langt som en, der vaagner af en dyb søvn, — og med ét slog hun armene ud til siderne, hele hendes ansigt straalede, og hun kastede sig med voldsomhed om min hals.

— Dornröschen! Hvide Dornröschen! Da bævede jeg af angst og ydmyg undren; thi jeg saa, at mit kys vækkede din rene sjæl, — vækkede den op til livet og kjærligheden.

— —

Ørnestupet heder en klippe, der styrter sort og steil mange hundrede fod ned i havet.

Tys, det er morgen; hele luften er hvid.

Hele luften er hvid, og havet under os synker ind i soldisens uendelighed.

Se, der fløi en lyseblaa fugl gjennem morgenen! Saa du?

Risl, risl! hvisker sjøen dybt dernede. Risl, risl!

Se, nei se, hvordan alt det glittrende udover havet tvinder sig tæt indimellem solstraalerne til et eneste slør af sus, — en morgenblid sus, der stiger langsomt, lig en lys offersky opom den sorte klippe.

Men yderst paa den sorte klippe staar du, slank, opreist mod himlen, og om dig folder offerskyen sig; thi du er hjertet i den hvide morgen, og det gyldne haar staar som en glorie om dit velsignede hoved.

Hele mit væsen gjennemskinnes af en stor helg, mit hjerte straaler som en krystal i mit bryst, og jeg føler en inderlig trang til at knæle ned. — — —

Og se: jeg knælede ned; og mine læber bevægede sig for at tale; da stansede solen, sjøen rislede ikke mere, et skinnende spindelvæv, som svævede forbi, blev hængende i luften.

Alle lyttede.

«Elskede!» hviskede jeg.

Som en klar lue flød det hellige ord hen i den hvide luft, hvor Guds dybe stilhed var mit vidne.

— — —

Er jeg hos dig, da kan jeg sidde lange stunder med mine øine hvilende i dine. Er jeg hos dig, da ved jeg ikke, hvad tiden lider, om det er tidligt eller silde. — Ofte har du maattet lægge din haand paa min skulder og sige med et lidet smil: «Godnat, min ven! Nu er det sent.»

Da har jeg sprunget op og skammet mig over, at jeg kanske har siddet forlænge, at du kanske er blevet træt.

Og saa gaar jeg om hele natten, og jeg ser intet, og jeg tænker intet uden bare dig.

Stundom kan jeg vaagne op til bevidsthed et øieblik, og jeg ser op, og jeg ser solen skinne i løvet, og en liden stund efter ser jeg igjen op, og da er der mange stjerner paa himmelen.

Men det forundrer mig ikke; intet for-

undrer mig mere og intet glæder mig og intet gjør mig ondt.

Thi alle de tanker, jeg eier, er hos dig, min elskede, og ingen er andetstedshenne. —

Undertiden kan jeg sidde om natten og skrive smaa breve til dig; — og jeg ved ikke hvordan — men sætningerne vokser frem af sig selv som æblegrene i junimaaned tunge af rødmende blomsterfylde — —

VII.

Før var din have saa øde og saa stille.

Blomsterne turde ikke røre sig. Sommerfuglene flagrede lydløse ud og ind, og med forsigtige straaler gled solskinnet gjennem løvet.

Men nu staar alle træer i syngende brus, bare vaarens vind rører sig henover dem, her er en summen af blanke bier, der tumler sig ind i blomsterbægrene og gynger tunge paa de spinkle stilke, og alle vinduer i huset

staar aabne og gardinerne er trukne fra, saa solen styrter sig ind i de mørke værelser, og straalerne gjør store kolbøtter helt hen paa den anden væg, bare de træffer en stump speil eller en krans blank forgyldning.

Her er bleven sommer med et; blomsterne er sprungne ud og ser forundrede op paa hende, den hvideste af dem alle.

Men kun jeg kan føle, hvordan hendes sjæls blomsterbæger for hver dag aabner sine fine blade mere og mere, og kun jeg kan fryde mig over al dens unge sødme.

— Slig en stolt sommermorgen var det igaar, da jeg kom opad alleen. —

Hei, for en fuglesang, — en trillen og en lokken og en kviddren — ikke ørenslyd at faa! Og for en skjælven af blade og for en vinken af blomster og for en blinken af straa —

Da hørte jeg midt iblandt fuglesangen og bladebruset og solskinnet en høi, blank pigesang —

Jeg hørte det var hende; og da jeg saa op, stod hun oppe i sit vindu, bag geranierne

— i hvid friserkaabe og flettede sit haar i lange tunge fletter, mens kaprifolierne, som voxer om hendes vindu, daskede muntert nedover hende og kyssede hende nu og da paa hendes arme, der stak unge og fulde frem af de hvide kniplinger —

Im wunderschönen Monat Mai,
Als alle Knospen sprangen,
Da ist in meinem Herzen
Die Liebe aufgegangen.

Eia, hvor hendes stemme klang høi og jomfruelig ud i den friske morgens fuglekvidder og brus af løv.

Da gik jeg etpar skridt frem — ud i solskinnet, tog hatten af, og saa smukt som jeg da sang har ved Gud aldrig kavalleriløitnant Carsten Ravn sunget, selv i sine yngste dage.

Im wunderschönen Monat Mai,
Als alle Vögelein sangen,
Da hab' ich ihr gestanden
Mein Sehnen und Verlangen.

Og se, da bøiede Dornröschen sig ud-

over vindueskarmen, og hun kyssede paa begge sine smaa hænder ned til mig og lo godmorgen.

Et øieblik efter hørte jeg hende gaa i døren ovenpaa, — lette ivrige fodtrin hoppede nedad trappen — der skinnede noget lyst frem inde i entreens dunkelhed — saa, med et spring! ud i solen; — den hvide kjole straalede et umaadeligt skin omkring sig, saa jeg veg tilbage ganske blændet.

Aa ja, Carsten, gamle dreng, — ganske blændet og fortryllet blev du, og maa ganske vist have seet meget taabelig og meget forelsket ud, thi den hvide pige kastede sig skoggerleende om din hals og dansede med dig en vild dans om mellem de sirlige rosenrabatter —

Og vinden bruste og solen sang, og oppe i huset stod alle blanke ruder aabne; for til Sanktehans, ja, til Sanktehans skal bryllupet stande!

VIII.

Fætter Erik fra Lindely svart og strunk som en stiftsprovst, elegant som en vicomte; — Gregers Kaas samme galfrans som altid, men om muligt endnu smukkere end før i sin splinternye uniform, — og saa en række besynderlige slægtninge, baade Constances og mine, blide og snurrige og generte for hinanden.

Det er alle vore bryllupsgjæsterne.

Presten er forskrevet fra et andet stift, men saa findes der da heller ikke tykkere og jovialere gamling i de forenede kongeriger. — Han er en barndomsven af min salig fader, og saa indgroet er hans grinagtighed, at han selv foran det hellige alter ser ud, som han staar og gjør nar af folk.

Hele brudehuset pyntet og pudset; flag paa taget, guirlander fra træ til træ i alléen, og nede i parken er der indrettet smaa løvhytter med hver sin orientalske lygte samt tre flasker champagne og kun to glas i hver.

Gregers stryger sin flotte knebelsbart, den

junker! og indbilder sig, at alle disse anstalter kun er gjorte for hans personlige fornøielse. —

Frokostbordet er dækket paa gaardspladsen under et stort solseil. Øverst sidder bruden, deiligere end nogensinde, omgiven af to tanter, der dør af beundring og snufser uafladelig af rørelse. Saa kommer Fætter Erik, der er galant og elskværdig mod de to gamle og gjør et fortrinligt, paalideligt indtryk ved siden af den uforbederlige Gregers, der nu til alles forfærdelse i løbet af en morgentime aldeles har fordreiet hovedet paa bygdens smukke fogeddatter, ja endogsaa har tilladt sig en liden udflugt til løvhytterne i parken med hende for at «smage paa champagnen». —

Talernes række aabnes. — Fætter Erik holder en korrekt og sirlig oratio til bruden; — derimod er Gregers uheldig i sin tale til mig. — Han føler ogsaa dette, for med ét bryder han af med et: «A nei! Jeg kan pokker ikke staa her og holde tale for dig! Skaal du! Tak for godt kammeratskab. Lykke til!» Og saa langer han sin haand

over bordet og trykker min saa hjerteligt, at det knager i knokerne.

Men se-se! Der har vi Hans velærværdighed, pastor Klum, som har forsovet sig oppe i edderdunsdynerne, rød og skinnende i sin prestekjole med lang sølvbeslagen pibe i munden og — Men du store verden, den Guds mand har jo nathue paa hovedet!

Gregers brøler af latter, den skurk, smaapigerne fniser bag lommetørklædet, selv Fætter Erik trækker sin mund hen i det ene hjørne og klukker lidt. — Kun de gamle tanter græder og finder det hele saa sørgeligt.

Men den, der ler bedst, da han endelig mærker det, er sgu pastoren selv. Naa, endelig faar vi da placeret gamle Klum oppe hos tanterne, som han nu forsøger at trøste efter bedste evne. —

— Det bærer afsted til kirke under duftende birkelier, over enge, der er hvide af prestekraver, helt ud til moerne ved Ørnestupet, bag hvilket den lille annekskirke staar. — Klokkeren har faaet extrahonorar og vin i strømme, og han sidder nu bag sit

husorgel og trimulerer, saa det skjærer en i hjertet. Da jeg kommer ind i kirken, ser jeg en hvid skare brudepiger omringe Constance øverst oppe i koret.

Forsigtigvis gaar jeg til den anden side, og saa kommer min kjære pastor Klum, holder en rask og smuk tale, hvorunder han omtaler min fader saa vakkert, at han næsten faar et alvorligt udseende, og en-to-tre er Constance og jeg rette ægtefolk for Gud og alle mennesker.

Hvorpaa klokkeren dundrer løs med en flot gallop (det er naturligvis Gregers, det asen, der har forledet den stakkars klokker), og ud gaar det i dansetakt — ud i solskinnet, hvor lynglærken slaar triller høit oppe i en blaa, dirrende luft.

Om eftermiddagen, da vi kommer tilbage, er bordet paany opdækket, og nu begynder den alvorligste del af festen, som Gregers lidt ængstelig udtrykker sig ved synet af den krans af forskjelligt farvede glas, der omringer hver tallerken.

Atter en række taler, en sang, digtet af

Gregers, der er meget stolt over, at ikke hjerte rimer paa smerte, men hvor elskovsdrømme — selvfølgelig — to gange rimer paa bægret tømme.

Han gjør fremdeles stormende kur og er blevet lidt champagneblank i øinene. Damerne forguder ham. Ja, selv om det er den ærværdige Fætter Erik, saa er han sandelig paa en ganske liden pisk, og Gud ved, om han ikke ogsaa kommer til at smage paa champagnen, før sol gaar ned. —

— —

Saa gaar solen ned.

Mellem parkens stammer gløder de orientalske lygter; fra løvhytterne høres dæmpet samtale, nu og da en kort latter, knald af champagnekorke, klir af glas.

Henne ved vinduet i det værelse, der skal blive vort dagligværelse, sidder Constance, lys mod de mørke trær udenfor.

Hun sidder med haand under kind og ser udover trærne, og jeg sidder paa en liden skammel ved hendes fødder og holder hendes haand i min og ser paa hendes kjære ansigt.

Det er længe siden vi begge har talt. Det er, som vi føler os fremmede selv herhjemme hos os selv, hvor vi dog før har været sammen saa ofte. Kanske det er de festlige dragter, vi har paa, kanske ogsaa bevidstheden om alle de andre, som gik omkring i nærheden.

En egen forsagthed synker over os begge.

«Gid her havde været ganske stille iaften,» siger hun saa og vender hovedet ned imod mig. — «Ja, gid her havde været ganske stille,» svarer saa jeg.

Med ét tager hun mig haardt om halsen, stirrer mig ind i øinene, sidder et øieblik slig og spørger saa: «Elsker du mig nu ogsaa rigtig forfærdelig, forfærdelig?»

Hun taler med en underlig stemme, som jeg aldrig før har hørt.

Hun ser næsten streng ud, der hun sidder og stirrer paa mig, og jeg synker ind til hende, med hovedet i hendes silkefavn, og jeg ved ikke, hvordan jeg skal gjøre hende det forstaaeligt; jeg kan ikke engang svare ja; — jeg kysser hendes hænder, og

da jeg ikke synes dette engang siger nok, synker jeg ned for hende og kysser hendes lille atlaskes sko.

Langsomt stryger hun mig gjennem haaret, — men en stund efter reiser hun sig nervøst op, gaar hurtigt op i værelset, ned igjen — indtil hendes skridt blir mere regelmæssige; — jeg hører hende hviske noget — et ord, som hun gaar i takt med — og jeg ser hende vride sine hænder og smile henimod mig.

«Carsten, Carsten, Carsten,» er det ord, hun hvisker. Og pludselig flyver hun imod mig, kysser mig, saa jeg holder paa at kvæles — springer saa ud af døren og op af trapperne. Jeg efter hende.

Udenfor sin sovekammerdør stanser hun.

«Godnat,» siger hun ganske blødt og stille. «Godnat, Carsten.»

Saa aabner hun døren, vender sig endnu engang og nikker til mig, alvorligt og ømt. — Og langsomt lukker hun døren.

Jeg hører hende begynde at klæde sig af, jeg hører hendes smaa sko falde med

et lidet dunk paa tæppet, jeg hører silken knittre og hænges bort.

«Godnat, Carsten,» siger hun saa lige ved døren. «Sov godt, min ven!»

«Godnat, min elskede,» svarer jeg.

Derpaa vandrer jeg langsomt ind paa mit værelse.

IX.

Den første uge af vort ægteskab var gaaet.

De første syv sommerdage; — timevis sad vi sammen i skovene, tæt omslyngede gik vi om paa stierne, hun lænede sin nakke tilbage mod min skulder, og jeg bøiede mit hoved ned mod hendes, saa at vore sjæle straalede ud af vore øine og smeltede sammen i lange, tause stunder.

Eller vi var sammen inde i værelserne;

— ivrige for at faa alt ordnet netop efter vor smag, flyttende, endevendende alt.

Og hvem skulde troet, at denne slanke, drømmende pigeskikkelse pludselig stod frem blandt de mørke, gammeldagse møbler som en statelig husfrue med iver og meninger og med en sikker smag, jeg bøiede mig for i forbauset respekt?

Ja, hvem skildrer min fortryllelse, da hun blev rød af yndefuld iver for at faa en stol til at staa rigtigt i sit hjørne og hendes nydelige fortvivlelse over et maleri, som absolut vilde hænge paa skjæve.

Hvor glædede jeg mig ikke over dette lille, praktiske, greie væsen, som stak frem af Dornröschen, — en kammerat, som man kunde snakke fornuftig med, og hvis energi i høieste grad henrykte den kraftige jordens søn i mig selv, der vel ellers snart havde begyndt at gjøre endel modstand imod denne evindelige uvirksomme tilbeden.

Sammenhængen mellem disse to tilsyneladende saa forskjellige mennesker i hende kunde jeg ikke forklare mig; men forresten

syntes jeg igrunden, det var noksaa rimeligt: hun var jo engang et fænomen, — Gud fader havde nu engang bestemt os for hinanden.

— — Men under alt dette indtraadte der ingen forandring i vort intimere samliv. Hver aften fulgte jeg hende op, hun kyssede mig til godnat, og hver gik til sit.

Jeg vil jo ikke benægte, at denne maade at være gift paa før i tiden vilde have forekommet mig ubeskrivelig komisk, og utvivlsomt vilde jeg i den anledning turneret de mest vovede og uimodstaaelige vittigheder.

Men nu var det ikke saa.

Thi jeg elskede netop dette barn, denne mimoseagtige renhed, der lagde et panser af uskyld omkring hende.

Aa, hvilket dyr, hvilken ynkelig plebejer vilde ikke den mand have været, der brutalt havde brudt hendes spinkle kammerdør op — blot i kraft af den ægteskabelige ret, pastor Klum havde givet ham Skt. Hansdag kl. 4 eftermiddag.

Nei — vor egentlige bryllupsnat, den skulde komme stille og af sig selv, den

skulde komme naturligt og smukt engang, naar baade hendes sjæl og hendes legeme segnede mit imøde.

Nu sad jeg kun og ventede, og jeg saa hendes væsen langsomt folde sig ud i ømhed og fylde, indtil den nat endelig engang skulde komme, da det vilde briste frem i hengivelsens blomst. — —

— — — —

— — Og saa kom den nat, da hun naturlig sank i mine arme. Langt snarere end jeg havde ventet, kom den.

Vi havde redet en lang tur om dagen. Vi var komne hjem, trætte og anstrengte, havde spist aften, og strax efter var vi gaaet hver til sit.

Jeg sovnede ind med det samme, jeg havde lagt mit hoved paa puden.

Jeg ved ikke, hvor længe jeg kan have sovet; men pludselig vaagnede jeg ved, at nogen tog mig i armen.

Jeg fór op; i halvsøvne saa jeg en hvid skikkelse foran min seng, — hvad ialverden var det. — —?

Saa lagde der sig en bløde arm om min hals, og hendes stemme hviskede ind i mit øre: «Du maa ikke være vond, fordi jeg vækkede dig. Jeg kunde ikke faa sove, og saa fik jeg slig lyst til at snakke med dig endnu lidt til!»

Jeg lagde min arm om hendes liv; jeg følte hendes varme legeme gjennem chemisen og den tynde morgenkjole, hun i farten havde kastet over sig, — men kyssede hende ømt og ærbødigt paa panden.

Begge mine vinduer stod vidtaabne; det var midt paa natten, tusmørkt og stille. — Nu og da slog en kjølig trækvind gjennem værelset, og jeg kjendte, at hendes fine lemmer bævede.

«Jeg fryser,» sagde hun og klyngede sig til mig.

X.

Sommeren er gaaet, høsten med, og nu ligger sneen dyb. Tit om morgenerne, naar vi vaagner, er der føget en hel fann isammen paa de brede vindueskarmer høit opover ruden.

Saa kommer pigen ind med lys i haanden og lægger i det svære skrammel af en ovn, og snart buldrer det ganske ordentlig derborte, medens ildstraalerne danser uafladelig op og ned paa væggen ligeoverfor. — Jeg tager hendes hoved mellem mine hænder og kysser hende til godmorgen, og saa begynder vor stille, deilige dag.

Efter frokosten begiver jeg mig ind til mine bøger. — Hvad jeg vel studerer? — Agerbrug og fædrift — skam at sige.

Jeg har kastet min uniform, og jeg lader min sabel ruste i sin slire. — Nu er jeg gaardbruger og mand til min elskede ven.

— Slig gaar dagene, snehvide og stundom solblanke; og saa kommer de lange skumringstimer foran den peis, jeg har ladet opføre i dagligstuen.

Men hvad vi begge glæder os mest til, det tror jeg er aftenen.

Da taler vi ofte timevis sammen udover natten. Alle de ting, vi har at tale om!

Alt, hvad vi har oplevet i livet, skal jo nøie berettes, alt, hvad der kan være hændt om dagen, skal drøftes, og saa skal der lægges de deiligste planer for fremtiden — for vaaren og sommeren og hele vort fagre liv.

Saa bliver hun træt tilslut og lægger sin arm om mig, og jeg maa lægge min arm om hendes nakke, trykke hende tæt ind til mig og kysse hende til godnat.

Derpaa læser hun et lidet salmevers høit og fromt for mig, og et øieblik efter sovner hun ind trygt som et lidet barn.

Men ofte bliver jeg liggende vaagen længere udover. Og jeg hører vinden tude i vindueskrogene, og sneen drive mod ruden; — hvor her da er lunt og godt; endnu flakker stundom et lysglimt fra ovnen henover væggen, og hos mig har jeg det kjæreste menneske paa jorden.

Da tænker jeg paa mit muntre ungdomsliv og paa min glade vandringstid.

Og hvor min munterhed igrunden var traurig, og min glæde — hvor den dog var fattig.

Thi et menneske som jeg, der ikke kan tænke sig muligheden af at kunne fylde sin tilværelse med interesse for en «sag», for abstrakte ideer, men for hvem det intime følelsesliv er alt og det eneste, staar et saadant menneske alene i verden, da har han jo kun sin egen person at vie sit arbeide og sit liv.

Og naar hans ungdoms munterhed har leet sig træt, naar han staar i sin alvorlige manddom og ser sig omkring efter forstaaelse, aa! hvor maa ikke dette menneske blive ensomt i den vide verden, og en stor, frysende tomhed vil brede sig omkring hans sjæl.

De fordum saa glade svirebrødre, som siden mere og mere forandres under sit livs alvor, vil med aarene støde ham fra sig; han vil faa en skræk for alle disse fremmede, som han dog trænger og drives tilbage til,

fordi han ikke tør være alene med sig selv, ikke tør se disse evigt samme tvivl, ikke tør møde sine smertefulde bebreidelser, naar det bliver stilt omkring ham, og natten kommer; og det vil tilslut svulme sammen til en stor angst, der vil tynge ham som en mare hele livet igjennem og i dødsøieblikket vil stirre paa ham med onde, anklagende øine: — Hvad har du brugt dit liv til? Hvis tilværelse har du lettet med din kjærlighed? Hvilket sind har du glædet med dit smil? — —

— — Men naar et saadant menneske elsker, da er det hans høieste vellyst at give sig selv hen med hele sin brændende sjæl: sine hemmelige sorger, sine skjulteste haab. — Og tilsidst filtrer hans nervesystem sig ganske indi hendes, saa at han — uden at høre et ord — kan følge hendes tanker, gjætte hendes glæde, fornemme hendes smerte, ja, ofte langt borte kan føle hendes ønsker som ved en sælsom, hypnotisk magt.

Derfor bliver ogsaa hele hans liv fyldt af hende; alt hans arbeide faar hende til

maal, hendes glæde bliver hans stolthed, hendes mismod hans dybe sorg.

— — Og som jeg ligger nætterne udover og tænker paa dette, da gribes jeg af en følelse af uendelig taknemmelighed ligeoverfor hende, der kom mig imøde med uskyldens smilende tro, som gav mig sin haand og førte mig tilbage til livet, netop da jeg holdt paa at forvilde mig udover ensomhedens endeløse vidder. —

XI.

Der er atter blevet vaar.

Atter er der sol i hendes have, nætterne er lyse og milde, og fjernt borte synger fuglene dæmpet.

Men over hele huset hviler en halvt ængstelig, halvt frydefuld forventning. For til næste vaar skal vi to have et lidet barn med os, naar vi spadserer i haven — *hendes* barn, vort barn.

Hun er blevet en del blegere og kanske lidt stille ogsaa; stundom kan hun briste i graad med ét, men naar hun ser, at jeg bliver forskrækket, lægger hun armene om min hals og smiler, medens taarerne strømmer nedover kinderne.

«Jeg er bare saa altfor lykkelig, ser du,» siger hun saa.

Jeg husker sidste julaften. Vi havde et stort juletræ sammen, som de gamle tanter havde pyntet for os, saa at vi, da dørene aabnedes, stormede ind i den blændende oplyste sal, ellevilde som smaabarn.

Da saa alle de mange presenter var uddelte, og da de gamle tanter var gaaet, da vi to var alene i vor stue, da krøb hun op paa mit fang, smaaleende som en rigtig liden skøier.

«Du!» sagde hun morskt og tog mig i begge ører. «Ved du den allerpeneste julepresenten, jeg har til dig — alligevel?»

«Nei, hvad er det for noget, du?»

Hun skulde netop til at svare; men saa i sidste øieblik holdt hun inde, blev ganske blussende rød, sænkede hovedet og sukkede.

«Aa nei, jeg kan nok ikke faa sagt det alligevel.»

«Kan du ikke hviske det ind i øret mit, da, saa behøver jeg ikke at se paa dig, naar du siger det?» Og jeg lagde øret hen til hendes mund.

«En ganske bitteliden kavalleriløitnant til sanktehanstid — —»

Og hun knugede sit hoved ned mod min skulder — — —

— —

Jeg har gaaet disse maaneder udover og tænkt paa dette barn, og besynderlig nok! medens jeg før aldrig har kunnet forstaa denne forældrekjærlighed, der altid har forekommet mig fjollet, og som jeg har forklaret mig som en ubevidst kjærlighed til sig selv, — begynder jeg nu med en ganske ny og meget dyb ømhed at fatte, hvor kjærligheden til saadant et lidet barn dog kan være saare meget høiere end banal egoisme.

Thi der er noget uendelig smukt i dette, at et levende liv skal fremgaa af to menneskers brændende kjærlighed; — og for mig

er det en vidunderlig skjøn Guds tanke i dette, at netop de øieblikke, da hele ens væsen med sjæl og sanser naar den jordiske saligheds høieste tinde, at netop de øieblikke udkaares til at leve videre i et nyt menneske.

Jeg ser, jeg ser! Jeg begynder at forstaa meningen med alt, sammenhængen mellem kjærligheden og det uendelige liv, den evige fornyelse. Jeg ser paa de simpleste, ting med forklarede øine, og hvor jeg før kun fandt graa hverdagslighed, øiner jeg nu et vældigt forsyns mening, der slaar et hvælv af skjønhed over tilværelsen.

Og nu er det vaar, og hun gaar om mellem blomsterne, min hustru, — hvidere, skjønnere end jeg nogengang saa hende.

Atter er der stilhed i hendes have, og nætterne er saa forunderligt lyse.

Ja, hele mit væsen skjælver af denne forunderlige forventning! Jeg gaar om i endeløs taknemlighed mod alt, som lever og er smukt, fordi jeg ved, det glæder hende, og hvergang jeg vaagner om morgenen, og ser solen skinne, da fryder jeg mig, fordi

jeg ved, at hun holder af at sidde stille i solen med halvtlukkede øine og et stille, lykkeligt smil om sine blege læber.

XII.

Gardinerne er rullede ned, vinduerne er lukkede. Hele huset er uddøet. Der er lagt tæpper over trapperne, gjennem gangene og paa gulvene i alle værelser, for at ingen lyd skal kunne høres af den syge.

Hønsene er sendt bort paa nabogaarden, hunden er lænket langt nede i parken.

Doktoren er kommen, alle forberedelser trufne.

Jeg saa hende for sidste gang idagmorges. Det er en evighed af to timer siden. Og her skal jeg gaa om i kval, helt til alt er overstaaet, og hjørnevinduet lukkes op som tegn — —

Det er til at blive gal over! —

Og saa sligt et veir! Saa trist og tungt og graat, at det ikke er til at udholde.

Hys — der var vist nogen, som skreg — — Jeg lister mig ind mod huset. Hjertet banker, saa jeg næsten ikke kan aande.

Nei. — Det var nok ingenting alligevel.

Jeg maa atter snige mig tilbage til lysthuset; jeg har ikke lov at komme nærmere huset.

Jeg sætter mig ned paa bænken — paa den bænk, hvor hun laa og græd hin morgen, og hvor vi to siden har siddet saa mangen deilig dag; — tidlige formiddage om sommeren med frokostbrettet foran os; maaneskinsaftener.

Jeg lægger hovedet næsegrus i mine hænder.

Tænk, om nu doktoren kom springende, bleg, uden hat paa hovedet, med forvirrede øine! — Min Gud, min Gud — det var jo saadan hendes mor — —

Og sligt kan man jo — — nei, nei, hys, hys — —

Jeg springer op, farer nedover alléen,

frem og tilbage flere gange. — Jeg tager en stok, som ligger i veien, og slaar den tværs af mod et af alléens træer, saa det svider voldsomt i haanden. — Denne fysiske smerte beroliger mig, — jeg finder en endnu tykkere stok, slaar ogsaa den mod træet, og da den ikke vil springe istykker ved første slag, bliver jeg aldeles rasende og slaar løs, saa store barkstykker fra træstammen farer omkring mig.

En tanke farer gjennem hjernen: bare hun ikke hører smeldene.

Jeg bliver staaende og lytte, — et øieblik tror jeg at høre listende skridt nede ved huset, dreier hovedet lynsnart didind: nei, det var ingen.

Varsomt lægger jeg stokken ned i græsset, og paa tærne sniger jeg mig tilbage til min observationspost ved lysthuset.

Vinduet er endnu lukket; indenfor gardinet helt nedrullet.

Rundt mig hvisler det svagt i løvet, en humle brumler fra en blomst og dumper forbitret ind i en anden.

Hvad var det — hys! — jo, det *var* et skrig! — Hør nu igjen! — Et langt, skjærende skrig —

Med hænderne for ørerne styrter jeg ned ad alléen igjen og kaster mig ned i græsset helt nede ved grinden.

Nei, dette er *for* forfærdeligt! Hvadsomhelst hellere end dette! Helvedespinsel hellere end denne uvished!

Her staar jeg sund og frisk — med aarerne fulde af ungt blod, som jeg vilde øse ud hellere, end at hun skulde lide noget. Og her staar jeg og vrider mine hænder og kan intet gjøre, — er *saa* unyttig, saa overflødig —; og imedens kan hun ligge deroppe — mellem de fremmede — og — og — —

Aa nei, Gud! Det maa ikke *ske!* Det maa ikke *ske!* Jeg vil være hos hende; — aa, er det ikke grusomt, at alle disse fremmede skal trænge mig bort, — er det ikke *min* hustru, min elskede, *min*, *min?*

Jeg vil ind til hende, — om jeg saa skal sprænge laasen, om jeg saa skal løfte døren af sine hængsler —

Og vist for tyvende gang idag lægger jeg paa sprang opover parken. Men — da jeg kommer ind i haven, da holder mit hjerte paa at briste af glæde —: alle gardiner oprullede, vinduerne slagne op paa vid væg, stemmer derindefra, latter — —

Jeg stormer ind af døren, træffer doktoren, som kommer i skjorteærmerne nedad trappen, styrter løs paa ham, griber ham i skuldrene, saa han holder paa at falde overende.

Jeg kan næsten ikke tale, min stemme er halvkvalt af bevægelse.

«Er det over? Er hun frisk?»

«Gud bevare Dem, menneske,» ler doktoren forfærdet, «tag det da med ro, Deres frue er all right».

«Gudskelov!» Jeg maa holde mig i trappegelænderet for ikke at falde overende.

«Og Deres søn befinder sig ogsaa straalende. Her er han.»

En gammel kone kommer med en liden styg, lyserød tingest, indtullet i en mængde tøi. — Jeg værdiger næsten ikke min søn

et blik, springer opover trapperne, lister mig lydløst indover tæpperne og hen til døren, som staar paaklem.

Der ligger hun, endnu lidt træt og med lukkede øine, men da hun slaar øinene op og smiler mig imøde, og da hun rækker mig sin lille hvide haand, da brister jeg ned for hendes seng, og jeg kysser hendes haand.

«Tak, tak, tak,» hvisker jeg til hende.

Og rent ud sagt, løitnant Carsten Ravn af kavalleriet — storgræder.

XII.

Daabshandlingen gik for sig med megen stads. Faddere var fætter Erik og Gregers, der tillige havde ført med sig en liden, trillende glad og rund smaapige, som han forestillede for os som sin forlovede.

Ak ja, Gregers, den vei skal vi saamæn alle; se nu til, at du kan gjøre det ligesaagodt som jeg. —

Gamle pastor Klum var atter hentet hjemmefra, og de brave tanter, der skulde holde gutten over fadet, holdt tilslut paa at plumpe den sprællende unge ned i vandet af bare befippet ængstelse. —

Og atter glider dagene afsted, rolige som før.

Og dog ikke som før.

Siden lille Caspar er kommen i huset, maa naturligvis alt rette sig efter ham. Det er en pokkers liden kar. Han har en stemme som en kompagnichef og er saa sint som en kommandersergeant.

Saa han svigter ikke sine militære traditioner.

— Og saa er han ogsaa det blødeste, ømmeste lille væsen, nogen skal kunne se. To øine saa hengivne og blaa, som bare et eneste andet menneske i verden har dem, og en stilfærdig, inderlig latter, naar hans mor leger med ham.

Ingen kan behandle ham uden hende. Alle andre er han saa fornærmet paa, at han fræser, bare man rører ved ham.

Gudbedre — det sinnet — det har han nok efter sin kjære fader.

Men som han holder af sin mor! — Strækker de smaa buttede arme ud efter hende, naar han hører hendes skridt i værelset, og ler over hele sit runde maaneansigt.

Se, den kjærligheden til hende, — den har han nu forøvrigt ogsaa efter mig, da! —

— —

Idagmorges, da jeg kom op gjennem haven, saa jeg den smukkeste idyl, jeg endnu har seet. — Under det høie rosentræ, hvis sene blomster først nu er sprunget ud, sad hun i solen med barnet ved sit bryst.

Hendes gyldne haar faldt i vældig flom nedover begge skuldrene, kjolen var aaben fra halselinningen af og nedover, og det unge, haarde, kraftige bryst var blottet. Jeg saa hvor begjærligt den lille mund sugede sig til, og hvor de smaa, lyserøde fingre famlede opover den glatte hud for at klamre sig fast.

Og augustsolen gjød sig varm og myg over al denne unge skjønhed og stolte

sundhed; indtil jeg næsten følte mig misundelig paa hende over, at ikke jeg skulde kunne føle den vellyst at give hendes barn mit legemes saft og blod.

XIII.

Naar jeg læser igjennem disse optegnelser, der dog bringer erindringen om hende saa levende frem for mig helt fra første stund og til nu, da slaar det mig, at jeg næsten ikke en eneste gang har gjengivet en sætning af det, hun har sagt. — Flere gange ser jeg, at jeg først har skrevet hendes ord ned, men altid er det siden strøget ud med barske streger.

Denne tilfældighed er dog saa naturlig; thi hvordan skulde jeg dog kunne bringe det over mit hjerte at skrive disse hendes ord ned — sætte dem sammen af smaa, almindelige, dumme bogstaver til disse sætninger,

der nedskrevne ser saa døde og hverdagslige ud?

Hvad der nemlig giver dem sin værdi for mig, — en charme saa sød, at den synker som manna gjennem mit sind, — det er saa langtfra kun disse bestemte ord i denne bestemte orden; — nei; det er hendes stemmes velsignede klang, det er den bristende skjælven om hendes mund, det er det bundløse væld af kjærlighed i hendes øine; — det er netop alt det uudsigelige, uigjengivelige, der folder sig som løv og roser omkring ordenes fastslaaede, kluntede ramme.

Aarene gaar, og vor lykke vedvarer. Tiden flyder forbi som en strøm af gyldne dage og med nætter af flammet perlemor.

Vort ægteskab trodser alle theorier; de kloge skeptikere vilde neppe tro paa vor lykke. — Eller kanske de vilde trække paa skuldrene: — Pyt! Hvad interesse er der ved saadant samliv? Fred og ensformig glæde! Ikke en eneste psykologisk forbløffende disharmoni.

O, ja maaske! Maaske vi ikke er saa mærkværdige, men vi er meget glade.

Og denne vor glæde, I kloge skeptikere, denne vor banale glæde fylder os med et stolt livsmod; Eders medlidende foragt kan ikke naa os; thi det er, som vi færdes i høie, klare bjergegne, og ser Eder, I stakkels interessante mennesker, rave om i Eders store byers synd og mørke. —

Mig har denne glæde ved hende født paany. Den har givet mig ny sjæl og nye øine; verden skinner mig blank og frisk ind i hjernen, som den har maattet skinne Adam imod hin morgen, han gik ud i paradisets have ved sin mandindes side.

Aldrig har himlen straalet som da over de vældige træer, gjennem hvis løv store paafugle brusede med spraglede fjær.

Der stod en blaa blomst ved deres vei.

«Se!» sagde Adam. «Se det forunderlige! Se, det er som dine øine!»

Og Adam bøiede sig ned, og han kyssede blomsten, og han fornam en liflig duft

og sagde til Eva: «O, den dufter, som dit haar dufter.»

Og han kyssede atter den blaa blomst og sagde: «Jeg elsker dette fremmede væsen, fordi det ligner dig.» —

Slig er det ogsaa gaaet mig.

Kjærligheden til hende har knyttet mit hjerte med alle blodige fibre til alt, som lever, — den har givet mig en umættelig trang til at faa livet til at blusse omkring mig, og en inderlig medlidenhed med alt, der lider og skal dø.

Derfor har folket, der før var mig en grim, trælende hob, løst sig op i individualiteter, og menneskene er blevet mine brødre. Derfor har naturen, der før stod omkring mine sindsstemninger som en ramme, faaet en følende sjæl, og planternes safter er blevet mig dyrebare som levende blod.

Og derfor er hele mit liv blevet en eneste virkedag, en velsignet virkedag — og hendes kjærlighed er min virkedags velsignelse.

Og dog har min arbeidsuge ogsaa sin helg.

Ofte naar vi sidder sammen om aftenerne ude paa marken og ser paa denne natur, hvis gyldne grøde bøier sig i rig taknemmelighed, eller vi sidder og ser paa vort barn, der sover sundt og trygt i sin hvide vugge, da tager jeg hendes haand — min bedste vens, min tilbedte elskerindes haand — og tit er det da, som vore sjæle bliver lig to matgyldne bobler, der stiger op gjennem skinnende solluft — høiere, høiere — indtil de brister sammen til en eneste — og forsvinder langt ude i salighedens uendelige lysdis.

XIV.

Gud ved, hvor aarene bliver af!

Vaar kommer og høst gaar, Caspar vokser ud af det ene par klær efter det andet, og igaar paastod tjenestepigen, at gutten begyndte at faa knebelsbarter!

Det var nu en liden overdrivelse; han

er bare fire aar, saa den extravagance faar han nok vente med nogen tid endnu.

Men hvor er saa alle disse aar blevne af, og hvordan kan alting være ligesaa nyt, som begyndte det igaar?

Det maa være Caspar, den kjærnegut, der holder os saa i aande.

Det lyder utroligt, men er dog sandt: jeg lider af ulykkelig kjærlighed til den gutten. Naar jeg forsøger at lege med ham for at indsmigre mig, føler jeg, hvor jeg er klodset, og hvor jeg kjeder ham, uagtet han med en utrolig velopdragenhed forsøger at skjule sin misfornøielse for mig.

Constance og han derimod er som to jevnaldrende, de leger gjemsel og krambod, og jeg ved ikke hvad; — og ingen kan sige, hvem af de to børn morer sig mest.

Jeg faar bare lov at sidde og se paa, jeg stakkar.

Engang jeg blev fornærmet og sagde, at nu vilde jeg ogsaa være med at lege; jeg havde da paa en maade lidt andel i gutten jeg ogsaa; da haanlo Constance og klap-

pede mig paa kinden og sagde, at det ikke var saa svært meget alligevel.

Jeg maa sandelig modstræbende give hende ret. For jeg kan jo ikke nægte, at det faktisk er hende, der har baaret og født ham, det er hende, han har været sammen med hver time i sit liv, medens jeg kun har kunnet afse nogle aftentimer, naar jeg kom træt hjem fra mit arbeide. — Det er hende, som har vaaget over ham, naar han var syg; — mig har hun aldrig tilladt dette —; det er hende, der har baaret ham time efter time om nætterne, naar han skreg og ikke kunde faa sove — jeg var naturligvis altfor klodset dertil.

Og hvordan skulde saa den lille menneskesjæl andet end at vokse sig ganske sammen med hendes og tilsidst blive hendes og bare hendes? —

Men naar jeg bedrøvet indrømmer dette, saa kommer hun hen og sætter sig paa mit fang, slaar armene om min hals og siger, at fordi hun er saa usigelig glad i mig, skal jeg faa lov at laane hendes gut, naar jeg vil,

hvis jeg vil love at være rigtig snil og forsigtig med ham. —

— —

Iaften, da jeg kom ind i forstuen, var der tændt lys for første gang ihøst. Jeg tog min side arbeidsfrak af mig og hængte den tilligemed min bredbræmmede hat hen paa en knag ved siden af hendes og Caspars tøi. Jeg tror som sagt, at jeg faldt i tanker bare af den grund, at der var tændt lys i gangen, som ellers pleier at være næsten ganske mørk.

Det slog mig pludselig, hvor min brede, tunge kavaj og min sjømandshat af tyk filt var plump og dum ved siden af hendes slanke, lyse kaabe og straahatten med violerne paa og det hvide slør, der krusede sig skjelmsk og yndefuldt om hattebræmmene. — Og hvor dog hendes smekkre, fintformede klæder havde slægtskab og ligesom ogsaa forstaaelse med guttens bittelille matrosfrakke med blaa krave, rørende korte ærmer og blanke, kokette ankerknapper.

Jeg sukkede smilende og vilde gaa ind

i stuen, men blev staaende udenfor. — Jeg hørte dem nemlig tale derinde, døren stod paa klem; de sad altsaa og mored sig i mørkningen, de to.

«Du mama,» spurgte gutten høit og interesseret, «hvorhenne bor stjernerne om dagen?»

Saa svarede hun med mørk, enstonig stemme, som om hun fortalte eventyr. «Stjernerne — de bor bag det store fjeldet. Men saa om aftenen, saa kommer alle fuglene, og saa henter de hver sin, og saa hænger de den rigtig forfærdelig forsigtigt op paa en bitteliden spiger. Men hvis de saa ikke er rigtig forfærdelig forsigtige, saa faar de ikke stjernen til at hænge, og saa falder den ned, og det er stjerneskud.»

«Aassen gaar det saa?»

«Saa kommer der en liden engel, og saa tar han den fort, før den slukner, og saa lægger han den ned bag fjeldet igjen.»

Der blev stilt et øieblik. Caspar sad øiensynlig og grundede paa alt det mærkelige, han hørte.

«Du mama,» begyndte han saa igjen, — «englene, — er de smaabarna til Gud?»

— «Ja.»

«Du mama — aassen er englene?»

«De er saan som du, naar du er allersødest.»

«Men — aaffer har ikke jeg vinger saan som englene? Faar jeg, naar jeg bliver stor, kanske?»

«Ja, kanske det. Men da maa du altid være frygtelig snil.»

«Maa jeg være saa snil, som du er?»

«Ja, — det maa du mindst.»

«Ja, men du, mama,» sagde han lidt nølende, «aaffer har ikke du vinger da?»

Da brast hun i en hjertelig latter, og tog ham indtil sig og kyssed ham tusen gange.

«Søte, deilige ungen min.»

XV.

Min kjære, kjære Gregers!

Det er, som jeg ikke før har vidst, hvormeget jeg har holdt af dig, du min gamle ven, førend nu, efter at jeg har faaet vide den store, grusomme sorg, der har rammet dig.

Men aa! hvor jeg i dette øieblik føler den menneskelige afmagt, naar det gjælder at bringe trøst til en anden! Var jeg endda hos dig, kjære, da vilde det maaske være lettere; men nu, naar jeg sidder her langt borte fra dig og skal forsøge at skrive ned alt, hvad jeg føler, da synes det mig, som om alt, hvad jeg kan finde paa, maa forekomme dig tomt og ligegyldigt.

Jeg er ganske lammet af forfærdelse; — at denne din unge hustru, som jeg dog saa, hvormeget du holdt af, at hun ikke er mere, at hun er gaaet bort, netop i det øieblik som hun gav dig barnet, i samme øieblik, som de rigeste aar i livet netop skulde komme, det er dog altfor, altfor grusomt!

Aa, jeg har selv gjennemlevet angsten for denne ulykke, jeg ved, hvad den er, og derfor kan jeg ikke taale at tænke paa, at denne ulykke har rammet dig! —

Min kjære, stakkels ven! Jeg vil, du skal komme hid, og jeg vil, du skal bo her, og mit hjem skal være dit hjem! Vi skal alle forsøge at være saa gode mod dig; — Constance vil tage sig af din lille pige, og min søn og din datter skal være som søskende.

Ja, ja kom! Endnu har livet mangt at byde dig; der er saa meget at holde af i verden, især for et menneske, der har elsket meget og mistet meget.

For jeg tror, du, at netop saadanne mennesker kan finde trøst hos den evige moder jord. Du smiler; — men tror du ikke, at der kan være underlig mild og resigneret glæde i at se løvet springe ud og blomster langsomt briste?

Tror du ikke?

Og alt hvad mit er, skal ogsaa være dit; alt hvad jeg holder af, skal jeg ogsaa

lære dig at holde af; saa du tilslut skal blive ligesaa glad i dette arbeide, som jeg selv er blevet, ligesaa interesseret for markernes trivsel og agrenes grøde, ligesaa stolt af mine drivhuse med palmer og La Francer, hvis mage ikke findes i landet.

Og hør her! jeg eier en hel del udmærkede fjeldvande, hvor ørreten har gaaet fredet i mange herrens aar og nu er fed og tam, og jeg har rypetrakter milevis indover vidderne.

Saa gaar vi to halvgamle jægersmænd ud i den aarle høstmorgen, naar solen gnistrer over duggen; og vi tænder vore snadder og diskuterer jagtmuligheder med anstand og alvor, og min brave Ajax og din berømte Bjørn gjør sine sager brilliant, saa vi kan sende mangen lækker liden smagbid ned i Constances rummelige gryder!

Og vinteraftenerne udover, naar vi er færdige med vort arbeide, naar vi har faaet vore børn tilro, da skal vi tre — du, Constance og jeg — sidde sammen, og du skal spille paa din violoncel og Constance paa sit flygel — —

Hvad du?

Saa har du jo din lille datter; — Herregud, er det ikke meget at leve for bare saadant et lidet menneske? Tror du ikke, det bliver forunderligt at gaa og stelle og hegne om slig en liden menneskesjæl, se den vokse og folde sig ud — — Helst naar du faar hjælp af Constance, der er klogere og bedre end alle andre mennesker.

Kjære Gregers! Jeg ser dig ryste paa hovedet ad alt mit snak og smile bedrøvet ad alle mine raad, der i denne tid maa forekomme dig saa taabelige.

Aa, men alligevel: — kom hid, snart, snart!

Jeg omfavner dig, min ungdoms kjæreste ven!

— — —

Snart er jeg fremme og staar for tronen,
hvad gjør det da, om solen har mig brændt?
Naar hytten falder, saa faar jeg kronen,
og da er hele min elende endt.

(Gammel salme).

I.

— — —

Livet gaar mig ikke længere forbi som en strøm af gyldne dage; det lumrer sig sammen om mit hoved som sygt, brunt vand.

Ja, alt er blevet stillestaaende, og jeg sidder og stirrer ind i noget uforklarligt.

— —

Det er Sankt-Hansdag idag.

Jeg holdt engang bryllup paa denne dag.

Haha! — Jeg vil klæde mig i sorte klæder og aflægge min gemalinde en gratulationsvisit!

«Min høitelskede!» vil jeg sige, «min høitelskede! min lille Dornröschen, vær velsignet idag! — Min hustru, mine børns moder, hosianna!»

Haha! — —

— — Aa, min Gud, nei, nei!

Lad mig huske paa at være stille i tankerne. — Den store smerte, der har brændt gjennem min sjæl, — skulde dog ikke den have renset al denne smaalige spot, al denne uværdige bitterhed bort fra min sorg, som ætsende syre fortærer rust og smuds paa staalet?

O, lad naboerne spotte! De tænker ikke synderligt derover; de ser kun, hvad de ser: at gode og kloge mennesker, der før i livet har kunnet give sit blod for hinanden, pludselig drives og drages mod hinanden af en mystisk magt, lægger sig i baghold for hinanden og borer dolken dybt i hinandens hjerter.

Ja, naboernes kolde, nysgjerrige øine ser kun, hvad de ser: et sensationelt mord, — men de forstaar ikke bagved det, de ser.

Thi bagved er det forfærdelige. — Det, som man grøsser ved at tænke paa, fordi ingen begriber, hvorfra det er, eller hvorfor det er, fordi det sidder langt udenfor alle livets love og hjernens erfaringer, fordi det slaar ned uden grund og rammer uden plan.

Ellers raader den lyse dag i livet; alt som sker, har sin grund; man kan langveisfra se begivenhederne komme, og man kan væbne sig i tide. —

Men dette — dette forfærdelige — det foregaar i nattemørket omkring en. — Man ser ingenting, forstaar ingenting, — føler bare, at der lever noget ondt lige i nærheden; — og man gribes af en panisk skræk, der vælter op som skrig fra urlivets afgrunde.

I min fantasi former dette onde sig til noget grusomt levende, der sidder paa lur langt ude i det mørke, som folder sig sammen omkring hele tilværelsen, — det mørke, hvoraf vort liv er voxet frem, og hvori det engang skal slukne, — noget grusomt levende dybt inde i den døde tomhed, der kaldes evigheden.

Ja, jeg tænker mig det siddende inde evighedens fjerneste krog som en lydløs, blind kjæmpeedderkop med millioner kløer. Og hver klo holder millioner traade, der strækker sig ud i universet til alt, som lever, — til alle sjæle, til alle tanker, til alle lønlige begjær i menneskenes sind.

Krummer den sin klo, trækker den i en traad, da maa alt lystre blindt og uden hensyn. Da drypper selv de ømmeste sjæle med rolige hænder og draabe for draabe giften i de hjerter, de elsker høiest.

Dette sidder jeg og tænker paa idag; og min tanke trænger dybere og dybere ned i mørket; og det er, som stirrer jeg ned i tilværelsens sorte afgrunde.

Jeg betragter tilsidst mit eget liv paa uendelig lang afstand, og der synker en evighedens ro over mig, som havde jeg intet med dette mit liv at gjøre. —

Jeg ser ud af vinduet; aftenen er falden paa; dens stilhed er saa stor, og den er den samme som den, der i denne stund er indeni mig selv. —

Et let, gyldent slør er spændt over himmelen, og hele jorden ligger i drøm. — Borte paa Ørnestupet ser jeg et blus tændes; det flimrer gjennemsigtigt som en ny stjerne mod himlens aftengløid.

O, min Gud, for en fred, for en endeløs forsoning!

Jeg lægger mit hoved i mine hænder, og jeg ønsker at kunne gaa ned til hende, som sidder alene dernede i den halvmørke stue, som jeg ikke har seet paa aar og dag, — tage hendes haand og se hende ind i de graa øine, som har grædt saa meget, stryge hendes kind, som vel nu er falmet, og faa et smil frem om denne mund, som —

— — Denne mund, som — —?

— Nei. —

II.

Jeg føler en sælsom, smertelig vellyst ved atter og atter at gjenkalde hin sommer-

nat i min erindring. — En vellyst, som ved at skjære i levende kjød, føle varmt blod kildre nedad huden.

Hin sommernat, hin sommernat!

Hvor tydelig husker jeg ikke den lumre, glasgrønne himmelkuppel, som jeg syntes maatte revne i hint øieblik, briste nedover mig i et buldrende mørke!

Ja, hvor ubarmhjertig nøiagtig ens erindring dog kan blive. Ting, som man først maaske slet ikke har givet agt paa, drages siden frem og sættes paa sin plads!

Jeg ser solen, som gik ned bag bræerne, den mærkværdige sky mod vest: en kjæmpefugl, hvis udbredte vinger i aftenglansen skiftede fra pragtfuldt guld til dybviolet perlemor.

Saa gik jeg nedover fjeldsiden; jagten havde været daarlig; — jeg længedes hjem til alle dem, jeg holdt af og som holdt af mig.

Det var en nat i den første vemodige sommertid. Hvor jeg gik, var luften fyldt af sval duft, og et lindt sølvlys bævede sig sagte sammen om snetoppene. — Engang

peb en rugde forbi; jeg greb til mit gevær, men den var borte. — Jeg blev staaende og lytte: en maaltrost fløited saa sagte, saa sagte borte i lien, der laa svøbt i blaalig, aandeagtig dis, — et lidet vandsig hviskede hemmelighedsfuldt gjennem mosen; — saa var der noget, som puslede oppe i den skjæggede furu ret over veien; — pludselig et hidsigt hvin af en myg tæt forbi øret. — —

Jeg strakte mig paa en græstue ved veikanten og tændte min snadde; — jeg husker den blaa røg, hvor langsomt den svingede sig opover i den stillestaaende luft og krøb væk blandt de blanke naale.

Ajax, min tapre hund, havde lagt sig ved min side, træt af jagten og dog saa aarvaagen, at engang da en kongle løsnede fra et træ, raslede sagte nedimellem granbaret og faldt mod mosebunden med et blødt dump, da fór den op og blev staaende med det ene forben løftet, halen ret ud og den fine snude veirende indimod skovdybet. — —

Da jeg naaede ned til postveien, var det allerede lyst.

Det duggede sterkt over markerne. — Langt borte saa jeg løvmasserne om mit hjem; — jeg grebes af en sterk glæde derover — en freidig, morgenmunter glæde! Ja, jeg brændte endog mit gevær af, — begge løbene paa engang!

Et mørkt, vældigt drøn brast udover hele dalen; ekkoet løb buldrende langsmed fjeldvæggen paa den anden side af elven; tabte sig mere og mere i det fjerne, — tørnede pludselig paa et nyt fjeld og buldrede op igjen, indtil den sidste rullen skred ud i nattestilheden.

En snipe, som blev vækket etsteds ude i myrene, fløi en stund ængstelig omkring med langtrukne hvin; saa taug ogsaa den. — Og tilbage blev kun elvens monotone brusen dybt nede under moerne. —

Klokken var bleven halv fire. Endnu var det den deilige sommernat, endnu var luften, jeg indaandede, ren. —

O, jeg ser mig selv, der jeg kommer nedad veien, glad og ung og tillidsfuld. —

Jeg er endnu smuk og min holdning rank; mit hoved kneiser trods de firti aar.

Foran mig reiser sig husets hvide gavl, solbeskinnet. — Fra hønsegaarden hører jeg hanens gal ud i morgenen; — velkommen, velkommen!

O, Gud! — Min haand begynder at skjælve, og min tanke viger tilbage for det forfærdelige, der sker — — —

III.

Jeg ser mig selv, som jeg kommer hurtigt henad skovveien, der fører ind mod husets bagside. — Endnu nogle øieblikke bærer du dit hoved høit — endnu nogle øieblikke — —

Men da jeg kom frem i skovbrynet, stansede jeg med ét.

Paa altanen foran soveværelset stod Constance og Kaas.

Besynderlige var deres stillinger. — Hun sad paa en stol ved gelænderet. Ganske sammensunken. Hovedet støttet i begge hænder. Hun ruggede overkroppen frem og tilbage som i en stor smerte. Men hun græd ikke. — Ingen lyd hørtes.

Han stod lænet op mod dørkanten. Armene laa ikors over brystet. Hans ansigt var hvidt som kalk.

Angsten skar som et lyn gjennem mit hjerte: Hvorfor er de saa sørgmodige? Der maa være hændt noget —, noget med Carsten, eller kanske min yngste gut? —

Jeg gik et skridt frem — —

Da sank hun med ét mod ham, klamrede sig til ham, — han tog hende voldsomt i sine arme — hun rakte sin mund opimod hans — de kyssedes — han bar hende indenfor døren, der slap han hende, og pludselig gled hendes kaabe ned paa gulvet — hun stod i hvide natklæder — med nøgne arme.

I samme nu lukkedes altandøren med et skarpt smeld. —

Jeg vilde naturligvis ikke tro mine egne

øine; jeg lo endogsaa; — haha! jeg maatte jo være gal — jeg saa jo syner nu midt paa høilys dag! — Nu mens solen skinnede paa den hvide husvæg, hvor deres skygger havde tegnet sig af.

Bah — hvad pokker — —? Nu laa jo huset saa fredeligt i morgenstilheden; hanen gol, paa bislaget stod Carstens lille flagstang; dens blikfløi snurrede og blinkede paa sin stilk. —

Haha —! dette — dette — — maatte jo have været — —

Hys — der lød en larm inde fra huset; — jeg lyttede skarpt efter — Jo, ganske rigtig: Knækket af en nøgle, som vredes om, dørhammeren, som sagtelig bøiedes ned, døren, som forsigtig gled op — skreg et øieblik paa hængslerne, men stansedes strax.

Dæmpede trin nedover trappestenene — udpaa havegangens grus. — Atter gled gadedøren forsigtig til, atter bøiedes dørhammeren sagtelig i, atter lød det korte knæk af nøglen, som vredes om.

En stund efter knirkede det svagt

opad trapperne, sovekammerdøren lukkedes blødt.

Saa var der intet mere.

Svalerne hven muntert forbi i solskinnet. —

Hvad saa videre —? Aa, min Gud, disse minder gjør mig svimmel, og dog er der noget lokkende i at synke fra smerte til smerte ned i disse afgrunde, hvor det gaadefulde, forfærdelige sidder helt nede paa bunden.

Smerte?

Ja, erindringen smerter, — men i øieblikket var al følelse lammet. Det var som at faa et dolkestik: forfærdelsen bedøver, — først siden kommer pinen, feberen.

Jeg kan endogsaa tydelig huske, hvordan jeg forundrede mig over, at jeg intet foretog mig. At jeg ikke dræbte nogen, at jeg virkelig gik ganske rolig ind i skoven, lagde paa sprang over tuerne henimod veien, hvor jeg vidste, han maatte komme forbi. — Jeg kastede mig ned bag en klynge enere, der stod lige ved veigrøften, og knapt havde jeg faaet skjult mig, før jeg hørte skridt.

Jeg laa stille som en forbryder, holdt aanden, medens blodet i feberagtig spænding dundrede gjennem hjernen.

Der var han.

Jeg saa ham. — Han var meget bleg. Haha! — Bleg og bøiet gik han — sorrigfuld saa han ud. Solen skinnede ubarmhjertigt paa hans sammenbidte ansigt. Hans krave sad skjævt, halsetørklædet var gledet ned. O, ho! Herrens toilette var derangeret, hans hat havde en bunk, — han saa rigtig ud til at komme fra et natligt eventyr.

Han havde passeret mig; — jeg saa hans brede okseryg! — Jeg kunde have listet mig bagefter ham med en dolk i haanden, saa stille, at han intet havde hørt, stødt dolken i denne ryg, stødt til, stødt til, — helt ned til skaftet — vredet bladet rundt i saaret. —

Snigmord? — Pyt; — lige for lige, Gregers Kaas! Det ene snigmord er det andet værd.

Saa forsvandt den brede ryg bag veisvingen.

Jeg reiste mig op og saa efter ham.

Gamle ven! sagde jeg ganske høit.

Jeg gjentog det mange gange, jeg truede efter ham med min knyttede haand, og jeg lo haardt og haanligt hver gang.

Jeg hadede ham. Jeg skalv over hele legemet af had, og en graa, ligkold skorpe gled over mit ansigt.

Flere timer blev jeg ved at gaa i skoven. Stundom lænede jeg mig op mod en træstamme i sløv smerte, stundom løb jeg afsted og skreg af had.

Jeg synes ogsaa at have talt med nogen. Det forekommer mig, at det var en lang, tynd mand med hovedet skjævt paa halsen. Jeg tror ogsaa at erindre, at manden bar grøn blomstret vest med sølvknapper i.

Men hvem det var, og hvad jeg har sagt til ham, aner jeg ikke. Mærkværdigt maa det visselig have været, for pludselig lagde han forskræmt paa sprang. Jeg stod og stampede i jorden med begge ben og brølede efter ham. —

— Da der begyndte at blive folksomt paa veiene, da kjørenes klokker lød, da det

allerede var langt paa dag, sneg jeg mig hen til huset igjen, slap ubemærket ind, listede mig op paa mit kontor og laasede min dør.

Saa brast jeg næsegrus overende paa min seng og blev liggende i en tung døs.

IV.

Pludselig vaagnede jeg ved at nogen bankede paa min dør.

Jeg fór op; alt stod i samme nu klart for mig; en brændende kval slog som en lue op gjennem mit bryst, saa jeg maatte vride hænderne sammen for ikke at skrige høit.

Atter bankede det.

«Hvem der?» fik jeg endelig presset frem.

Det var min oppasser. Han skulde hilse og spørge, om jeg ikke vilde komme ned; fruen og hr. Kaas ventede med middagen.

Jeg sank tilbage, som jeg havde faaet

et knytnæveslag i ansigtet, da jeg hørte dette navn. Min tunge blev lam og tør, min mund var som fyldt med brændende aske.

«Nei,» svarede jeg endelig.

Han blev staaende. Han forstod øiensynlig ikke.

«Ja — men» — kom det.

«*Nei*, har De hørt!» skreg jeg.

Han tumlede to-tre forfærdede skridt fra døren. Stansede saa forundret. Og listede endelig forsigtig ned ad trappen igjen.

Langsomt begyndte jeg at klæde mig om. — Jeg forsøgte herunder at samle mine tanker og overlægge, hvordan jeg skulde optræde, naar jeg nu kom ned.

Men det lykkedes ikke. Jeg kunde ingen plan lægge, ingen ord hitte paa, ingen fornuftig tanke fastholde.

Et eneste ét forstod dog min hjerne med uhyre, dump urokkelighed, og det var, at nu, — naar jeg nu kom ned i stuen, hvor de to sad, da kom der til at ske noget forfærdeligt.

Jeg havde klædt mig om, gik nedover

trapperne, traadte ind i entréen. Jeg saa døren til stuen; — derindefra hørte jeg latter og munter samtale.

Igjen overfaldtes jeg af en heftig skjælven, saa jeg et øieblik maatte stanse for at komme mig mere til ro.

Med famlende hænder knappede jeg min side, sorte frak og saa mig nervøst ind i speilet. Mit ansigt var en graa maske, øinene brændte i sine dybe, mørke hulninger, og i høire tinding dirrede huden ustanselig.

Saa bankede jeg paa og gik ind.

De sad i sofaen ved væggen, saa den aabnede dør skjulte dem for mit blik.

Deres samtale holdt pludselig inde. — Med langsomme skridt gik jeg henover tæppet. Jeg følte, de stirred paa mig. Min ryg sved under deres forundrede, ængstelige blikke.

Det mørknede for øinene; væggene gyngede; — jeg maatte stanse og gribe fat i en stol for ikke at falde overende.

Jeg hørte dem begge reise sig fra sofaen, jeg hørte skridt over tæppet henimod mig.

«Naa, du glædens friherre!» lød Gregers Kaas's muntre stemme, «hvordan er det saa gaaet dig paa jagten?»

Og i et vanvittigt sekund suged alt blod sig sammen om hjertet og sprøited saa atter sydende gjennem alle aarer; — jeg vidste ikke længere, hvad jeg gjorde, eller hvad jeg sagde; — jeg stod vendt mod dem, men en rød kog blændede mine øine: — jeg greb med begge hænder omkring en gammel stol saa haardt, at dens spiler knak over som halmstraa, jeg løftede den høit over mit hoved og knasede den i gulvet flere gange, og hver gang stødte jeg frem et underligt skrig — som et sygt dyrs gurglende hyl.

«Carsten Ravn!» skreg han.

Jeg sprang lige hen mod ham, stirrede ham taus ind i ansigtet. —

Et øiebliks dødsstilhed.

— Saa vaklede hans blik, hans hoved veg tilside, hele hans legeme faldt sammen, og han krøb væk. —

Uden at sige et ord vendte jeg mig og gik mod døren.

«Carsten!»

Jeg hørte, det var hende, jeg hørte, hun skreg i den yderste angst, men jeg stansede ikke.

Da lød der et dumpt fald imod gulvet og en frygtelig, rallende lyd.

«Det er Constance!» tænkte jeg, og en ond, hevngjerrig triumf blaffede op i mit hjerte.

Men jeg ænsede det ikke. Jeg aabnede døren og gik.

V.

Fra den dag blev det stille og mørkt her i huset.

De møbler, jeg havde havt som ung løitnant, blev samme aften af min oppasser bragt over i en fløi af huset, der ikke før var benyttet.

Efterat dette var gjort, lukkede jeg døren til den øvrige leilighed i laas og lod sætte en vældig jernslaa for.

Det hele gik meget stille og rolig for sig. Jeg tror ikke, folk mærkede nogen forandring, og selv om saa var, kunde de ialfald ikke have forstaaet grunden.

Uagtet jeg var feberagtigt arbeidsom, virkede dog ensomheden og græmmelsen saa sterkt paa mig, at jeg blev ganske bange. — Jeg tog derfor nu ofte ind til byen, kom med i selskaber og traf mange mennesker.

Jeg traf virkelig ogsaa enkelte kloge og interessante mennesker. Men lidt efter lidt begyndte jeg at blive bange for at komme i alvorlig samtale med dem; thi deres sjæle var desværre ofte angrebne af en urenslig mangel paa reserverthed.

Eller som det hed paa deres sprog: — «de tørstede efter forstaaelse.»

I virkeligheden vilde dette sige, at de tillod sig de plumpeste indiskretioner, at de uden at blinke afslørede sine intimeste oplevelser og blottede sit lønligste følelsesliv, — altsammen fordi jeg — en fremmed mand — var «forstaaelsesfuld» og hørte paa dem med

forundret medlidenhed, medens mit hjerte — — aa! — det fyldtes af dyb, dyb lede!

Derfor fik jeg en intens skræk for, at min sorg ogsaa skulde fornedre mig saa dybt, at min inderste hemmelighed skulde tilsmudses af fornærmelig medynk.

Thi det fordrer jeg af en mand, der vil være bedre end mængden, at han skal være sterkere end sin sorg og stoltere end sin ulykke, — at han skal kunne staa paa ruinerne af sit liv med løftet hoved og uden at fortrække en mine i sit ansigt.

VI.

Disse høstlige maanenætter er af en overjordisk, uhyggelig skjønhed.

Et stort, høitideligt øde ligger over naturen; trægrupperne bulner op af den mystiske jordbund som uformelige mareridt, og stilhed er der længst borte og stilhed tæt ved, inde i de nærmeste kroge, — stilhed, der lytter

efter og skjælver op ved den svageste vibren gjennem luften.

Ja — igaarnat hørte jeg endog klart og tydeligt et barn græde helt over i den anden ende i huset. Og jeg hørte en kvindestemme, der talte trøstende til barnet. —

— Disse øde nætter suger min sjæl ind i sit sterke tungsind.

Jeg sidder time efter time ved vinduet med slukket lampe og oprullet gardin.

En endeløs mathed synker over mig; først nu indser jeg, hvilken viljesanspændelse disse aars tilkjæmpede ro har kostet mig.

Det er som mit liv ender inde i disse nætter. — Jeg har ikke mere med dagen at gjøre; den sammenhæng, jeg engang følte mellem mig selv og den store natur, mellem morgensolen og min glæde, mellem den bugnende ager og mit legemes sundhed, alt dette existerer ikke mere.

Denne grønlige maanehimmel er som bunden af verdenshavet. Og som livet langsomt glider forbi den druknende, slig glider det forbi mig i disse dødsstille nætter.

— Lolette, lille Lolette — ogsaa dig mindes jeg. Dine smukke, smaa hænder. Og dit kolde lille hjerte. — Der nynner en melodi omkring dig — hvordan var den nu? — *Qu'importent les trahisons de lèvres que nous baisons, si ces lèvres sont jolies!* — Ja, ikke sandt! Ikke sandt! *Qu'importent!*

Jeg mindes ogsaa mere, — og der nynner andre sange om det, jeg nu mindes, helligere sange! Og jeg mindes haandtryk, der var eder, og som lovede udover livet. — — —

Men jeg føler en sælsom sammenhæng mellem mig selv og denne overjordiske sø, min bundløse græmmelse er af samme art som dette uhyggelige landskab, og mit haar graaner i disse øde nætter.

VII.

Oktober er kommen.

Markerne er afhøstede, — om morgenen ligger der rim.

Forleden nat var der storm. Nede i haven blæste et gammelt egetræ overende. Det faldt ind over vinterhavens glastag og ødelagde næsten alt, hvad der fandtes. — Jeg troede, den tykke gartner skulde blive gal af sorg, da han kom og fortalte det.

Mine skjønne roser, de blomstrende mandeltræer, hyazinterne, de sjeldne orchideer, — et helt flor af overnaturligt store kallaer, palmerne fra Tunis — Venushaaret — — alt knust, knust, knust!

Haha, jeg maa le, naar jeg tænker paa alt det arbeide, jeg engang havde dermed, og hvor stolt jeg var af disse drivhuse. — —

Nu bedrøver det mig ikke mere. —

Thi før i tiden streifede mine interesser om til alle kanter, og mine planer løb som lyse veie langt ind i fremtiden; men nu er verden derudenfor mig saa ligegyldig; jeg interesserer mig ikke for andet, end hvad der hænder her i dette værelse.

Hænder der da noget her i dette skumle rum?

Ja, meget hænder her; thi med aarene

har det livløse faaet sjæl og det tause stemme; stolene har begyndt at tale, og tæpperne er blevne levende. — —

Jeg tænder min lampe tidligt og ruller gardinerne tæt for vinduerne.

Jeg begynder at læse; men som jeg sidder fordybet i min bog, kan det hænde, jeg pludselig ser mig opmærksomt om i værelset.

Der er ingen herinde, og dog er jeg ikke alene.

Jeg tager læselampens grønne skjærm af; — et skarpt, blast lys slaar rundt hele værelset. — Borte i hjørnet staar Bornholmsuret, det lange gespenst. Skiven stirrer paa mig med et skrækkeligt, graat ansigt.

Lange stunder kan jeg sidde og betragte denne urskive opmærksomt.

Jeg har faaet den idé, at hver gang, jeg ikke ser paa den, kommer der et andet, et menneskeligt ansigt frem derborte.

Det hænder da, at jeg gaar hen og slaar paa den skrøbelige kasse, saa urværket synger lang tid efter.

Og dog føler jeg en underlig, forstaaelses-

fuld medlidenhed med det gamle ur, der er gaaet istykker indvendig for mange aar siden, men dog stirrer ud i værelset med sit stive, urokkelige ansigt, medens edderkoppene spinder sit væv mellem blylodderne og pendelen.

Det gamle ur er til syvende og sidst min ven, men der er andre ting herinde, som er mig fiendtlige.

Som nu for exempel dette svære skrummel af en kakkelovn, det tiltaler mig sandelig ikke.

Bæstet er altfor tykt og uformeligt; det staar der og skræver paa alle fire med en lang, svart snabel stukket ret op i taget, og dette skjæve trækhul smiler ironisk ad mig.

Jeg liker det ikke.

Og saa er det disse besynderlige sukkene. — Som jeg sidder her udover nætterne, giver nemlig denne forbandede indretning sig stundom til at sukke.

Aa — aa — aah! saa langt, langt opover, og saa ud igjen, — og det er som jeg aldrig synes det slutter.

Trækvind? Ja — naturligvis er det trækvind.

Men hvor satan kommer trækvinden fra, naar det er saa svart og stille om natten, at stilheden næsten tager veiret fra en? Svar mig paa det.

Og desuden: hvis det var trækvind, hvorfor skulde det da lyde saa djævelsk uhyggeligt? — Hvorfor skulde det da høres, som der laa et menneske derborte, tre skridt fra mig og drog sit sidste suk?

— — Hvad er det saa for noget? — —

Og alt dette andre. Som nu det, at der pludselig reiser sig en tyk fold paa gulvtæppet. Jeg har ikke gaaet over gulvet paa en halv time, og da lagde jeg specielt mærke til, at den ikke var der; men nu — nu er den pludselig skudt op og snor sig tværs over gulvet — svart og lang som en slange.

Jeg synes ogsaa, der er blevet en mærkværdig uro rundt om paa gangene og i værelserne i det sidste. — Gud ved, hvem det er, som gaar der og knirker og knækker

henover de gebrækkelige gulve. — Snakke gjør de pinedød ogsaa. Inat var der en, som lo lige bag mit hovedgjærde.

Jeg sendte en pistolkugle i væggen.

Da blev det stilt.

VIII.

Jeg sidder kanske formeget inde. Gud ved, om jeg ikke begynder at blive lidt underlig af mig. Tiden løber i floke for mig, min fantasi sætter sig i bevægelse ved den mindste knirk i en stol, og mine tanker befatter sig kun med de ubetydeligste hændelser herinde.

En dag tog jeg paa jagt, men det gik meget daarligt.

Ajax, min tappre hund, er bleven en gammel kryster.

Den er tunghør og bliver let forkjølet.

Dertilmed løber den kleint og har slet ingen moro af jagten mere.

Nei, jeg liker den ikke længer. Dens ansigt har faaet sligt mærkeligt udtryk, og den ser lange stunder paa mig, som den vilde sige mig noget. — og saa har den lagt sig til taabelige menneskevaner.

Hvergang den kommer ind til mig, lægger den sig paa knæ, bøier hovedet og ser sentimental ud.

Hvem fanden har lært min tappre hund op til slige narrestreger?

Det værste er, at bæstet er blevet musikalsk.

Forledendag, da der kom en lirekassemand forbi, trak jeg stymperen herop og drak ham fuld. — Det morede mig, og han skoggerlo og var meget lykkelig, altimedens han til tak spillede hele sit repertoire for mig.

Da var det, Ajax lettede paa sine graanede øren, og hans mund fik et grædefærdigt udtryk. Lidt efter begyndte den at hyle. Snart hven den høit oppe i fistel,

snart bjæffede den vredt, snart brummede den og logrede med halen.

Jeg gav den et spark, saa den dinglede hen i krogen.

Men det hjalp ikke. Den holdt ved, saa længe lirekassen spillede.

Nei, jeg liker ikke Ajax mere! Den gaar ved Gud i barndommen, min tappre hund.

Besynderligt er det ogsaa at se den om aftenen, naar denne dumme knirkingen begynder rundt om i værelserne.

Den reiser sig pludselig, veirer ihærdigt, letter paa ørene og snufser noget ganske forskrækkeligt borte ved døren.

Men ud tør den ikke gaa; naar jeg aabner døren for den, glor den forsigtigt op og ned ad gangen og bjæffer kanske etpar gange. Saa trækker den sig tilbage, ryster sig ængsteligt, og den glor paa mig med en ganske svag, uhyggelig glød i øinene. —

— Nei, det er da bedre at gaa sine ture ganske alene.

Jeg tager paa mig min gamle, udslidte

officerskappe, bretter kraven opover ørene og trykker min brede sjømandshat dybt ned i øinene.

Slig gaar jeg ud i den skoddegraa dag; traf jeg noget menneske, vilde det vist blive skræmt som af et spøgelse.

Min Gud, hvor dog slig en høsteftermiddag er trist! Taageluften er syg og smager af svovl.

Man skimter trær paa siderne af veien, trær, som strækker de ulykkelige grene bønfaldende op i den graa haabløshed.

Og langs veien sidder en hel række gamle krøblinger, nogle med hovederne støttede i hænderne, andre væltede overende i uformelige bylter.

Men ved veikanten sidder de alle tause og fryser i taagen.

— Stabbesten!

Ho-ho — Gud forlade mig, bare tarvelige stabbesten!

Men slig de saa ud, da jeg bøiede om veisvingen og saa henover kleven i skumringen —! — Jeg kvak tilbage i øieblikket.

Siden, da jeg gik opover kleven, slog jeg til hver enkelt med min stok, saa det smaldt udover.

— De har faaet et bedehus inde paa moen nu, bønderne.

Det var der ikke i min tid. — En stor, gild kasse, der ligger høit paa en bakke; det ser ud som et fedt, gult uhyre derinde i taagen, og alle de høie vinduer spyr ild som drageøine.

Der var nogen, som sang derinde. Jeg gik hen under vinduet og lyttede efter. Det var en enkelt mand, som sang. — Jeg hørte hvert ord:

Snart er jeg fremme og staar for tronen,
hvad gjør det da, om solen har mig brændt?
Naar hytten falder, da faar jeg kronen,
og da er hele min elende endt.

Disse enkle ord sungne til en simpel, resigneret melodi; — aa, min Gud! de synker gjennem mit stakkels sind og løser alt op i blød, deilig sorg. — Jeg vilde have grædt, om jeg havde kunnet.

Og da jeg gaar tilbage igjen over den

øde, dødsens triste vei, da følger denne melodi mig hele tiden. Og det er, som er den netop det, jeg saa længe har gaaet og ledt efter, som dens stilnen-hen er det største, det sidste — dens dumpe resignation maalet for al livets oprevne kval —

Hvad gjør det saa, om solen har mig brændt?

IX.

Hunden har været saa urolig iaften

Jeg kunde slet ikke forstaa, hvoraf det kom. Den gamle, halvblinde hund pleier ellers altid at sove i sit hus paa den tid.

Men iaften halsede den saa rasende, som jeg aldrig før har hørt.

Stundom var det, som den blev jaget bort og glæfsede efter nogen, — men saa kom igjen nogle rent afsindigt forbitrede bjæf.

Jeg skjønte ikke, hvad der stod paa.

Tilslut tændte jeg en lygte, stak en pistol i lommen og gik ned.

Den kom strax springende hen til mig og trykkede sig op til mig, skjælvende og pibende.

Da jeg klappede den over nakken, kjendte jeg, at den var ganske sved.

Jeg muntrede den op, min gamle ven, talte til den og tilsidst pudsede jeg den ud i mørket.

Da hændte det mærkværdige, at den gamle, modige Ajax, der før gjerne havde rendt i struben paa en tiger, hvis jeg havde befalet det — at den lagde sig ned og begyndte at hyle.

Jeg skjændte paa den; den saa op paa mig med sine grønne, melankolske øine. Fraaden stod den om munden; den begyndte at skrige klagende og gnide sit hoved mod min fod.

Hvad kunde vel dette være?

Jeg blev virkelig lidt uhyggelig tilmode; for jeg kjendte min tappre hund for godt til at tro, at den bar sig slig ganske uden grund.

Hei der! raabte jeg ud i mørket. Hei der! Er der nogen?

Jeg holdt lygten frem og lyttede efter. Ajax lyttede ogsaa; den taug ganske stille og spidsede øren.

Dødsstilhed.

Svar, hvis der er nogen, skreg jeg, og der kom over mig et eget uhyggens raseri. Svar, hvis der er nogen — eller jeg skyder.

Og jeg gik helt hen til gjærdet og lyste over dette ned paa veien paa den anden side; — men jeg saa kun lyset blinke i vandpytterne. — Ajax kom skjælvende og smaapibende efter, krybende paa alle fire.

Jeg rev pistolen frem og brændte løs.

Et blink, et brag.

Det rungede og rullede vældigt mellem fjeldene.

Dødsstilhed igjen —

— — —

Og som jeg sidder her inat, kommer der en uforklarlig skræk over mig.

Jeg har en egen ulyst til at se imod

vinduet. Jeg har slig angst for, at jeg skal komme til at se noget rædselsfuldt der — —

— — Et djævleansigt trykket grinende tæt ind mod ruden — —

Og Ajax, min tappre hund, kryber skjælvende op mod mig.

X.

Der har været en lummer feberluft i de sidste dage.

Sneen, som var falden for en uge siden, er sivet væk ganske umærkeligt, og nu er markerne igjen bare, og trærne staar sorte og nøgne.

Og iaften har luften været blytung og tyk som foran et tordenveir.

Det var i skumringen; jeg kom tilbage fra min tur og gik langsomt opover de forfaldne terrasser. —

Ikke en fugl peb i de triste trækroner over mig, og selv kraakerne nede paa mar-

ken, der ellers altid pleier at vræle paa denne tid af dagen, selv kraakerne hørte man iaften intet til.

Jeg kom op over den sidste afsats og saa huset ligge foran mig, ganske sort og uddøet.

Saa tog jeg veien indover alléen, hvor der allerede var næsten aldeles mørkt.

Pludselig hørte jeg skridt i stilheden. — Langsomme, lidt slæbende langs veigruset.

Jeg blev ganske underlig tilmode; — hvem gaar i alléen paa denne tid, tænkte jeg og stansede.

En formummet skikkelse, hvis omrids blev ganske uformelige i halvmørket, dukkede frem bag veisvingen. — Da jeg gjorde en bevægelse, stansede skridtene.

Vi blev begge staaende en stund uden at røre os. —

«Hvem er det?» spurgte jeg; men der kom intet svar,og den sorte, besynderlige skikkelse bragte mit opskræmte hjerte til at hamre.

Da tvang jeg mig sammen med ét og gik hurtigt lige op paa siden af skikkelsen.

Et hvidt, stivnet ansigt skreg mig imøde. To stirrende, skrækkelige øine, en stor mund, halvaaben og sløv af smerte.

Constance — min Gud, min Gud, dette var Constance!

I øieblikket slog medlidenheden med hende som en varm bølge gjennem mit hjerte. — Jeg vilde have taget hende ind til mig, trøstet hende og kaldt hende med de gamle, kjære navne —

Men hun strakte sagte og bønfaldende sin haand ud imod mig — en mager stakkels haand! — og hun hviskede skjælvende og neppe hørligt mit navn.

Besynderligt; — uagtet jeg hørte, hvordan det lød som et støn fra en sjæl, der er pint til det yderste: i det øieblik jeg hørte hendes stemme, isned alt, hvad der før havde været varmt, og mit hjerte forhærdede sig.

Jeg vendte mig om med et ryk; skridt for skridt gik jeg indover mod huset.

Ved veisvingen snudde jeg hovedet; endnu stod hun der ubevægelig, sammensunken i en uformelig klump.

Da kom der en ond fryd over mig; og jeg lo en hæs og styg latter ud i mørket.

Min gamle oppasser kom idagmorges og fortalte, at fruen havde været her i besøg i to dage. Sent igaaraftes var hun vendt tilbage til byen.

Naa —.

XI.

Jeg tror ikke, jeg kommer til at leve denne vinter til ende.

Aa Gud, jeg kan virkelig ikke mere. Mit hjerte er meget sygt; stundom stanser det helt op, stundom jager det afsted igjen. —

Man bliver meget forskræmt, naar ens hjerte er i uorden.

Ens øine ser saameget, ens øren hører saameget.

Aa, min Gud.

— —

Der kom en prest hid og talte med mig.

Hvor en prest gaar ind, staar døden paa tærskelen, siger et gammelt ordsprog.

Han talte om forsoningen ved døden, om den evige retfærdighed og verdensorden.

Ja, man paastaar, at denne retfærdighed raader her i livet, indtil man har ledt sig frem til den modsatte bevidsthed.

Da giver man sig til at haabe paa døden.

O, du uudryddelige menneskehaab — hvem borger for ordenen derude i den ukjendte nat, naar den lyse dag ikkun er skingrende forvirring?

Nei, prest, jeg beder ikke om nogen opstandelse til et nyt liv.

Bed Gud gaa forbi mig paa den yderste dag, bed ham glemme mig, naar han opvækker de døde!

Thi naar ikke livet er at tro paa, lad mig da faa lov at dø en evindelig død. —

— —

Nætterne er meget underlige nu.

Vel ved jeg selv, at jeg er nervøs og

overspændt, men det *er* noget underligt, det er ganske sikkert — —

Her hænder mangt og meget.

Det begynder at mylre rundt i alle kroge. Hver plet mørke mylrer af væsener.

I sideværelset gaar der folk paa strømpe læsten.

Der er ogsaa en dame i silkekjole.

Jeg stod ved døren inat og lyttede.

Hun kom forbi — tæt, tæt ved døren.

Flere gange. Skridtene vuggede. Silken knittrede og hvislede for hvert af hendes skridt. —

Hvad er det for silkekjole? Er der bal?

Der maa ganske sikkert være bal —

For hvem djævelen gaar ellers om i silke derinde?

Naturligvis er der bal. Champagne, krystallysekroner. Bryllup kanske.

Hahaha — dit gamle, forbandede asen! Selvfølgelig er det bryllup!

Den grusomme ægtefælle ligger raadden under jorden, de trofaste elskende faar hinanden tilslut —

Brudgommen staar strunk med hvidt slips. Holder han tale? Hoho! for den salig hensovede — min gamle, trofaste ven!

Han knuser en taare, den skjælm, og gjæsternes hjerter smelter af rørelse —

— — Bruden — — —?

— — Bruden — —

XII.

Den lille, graa dame var her igaar.

Det er hende, som viser sig i vor familie, naar nogen i slægten skal dø.

Min stakkels, gamle mor fortalte mig engang, at ogsaa hun havde seet hende.

Det var en af de sidste nætter, min far levede, da vaagner hun pludselig.

Hun paastaar, hun havde været ganske vaagen; hun havde netop tændt en fyrstikke og seet paa klokken.

Den var halv tre.

En stund efterat hun havde slukket fyrstikken, gik døren pludselig op ganske lydløst. Der var maanelyst udenfor; en smal lysstrime faldt ind gjennem gardinaabningen og gled netop over dørlaasen. — Hun havde seet haandtaget bevæge sig og døren glide op. Men alt uden larm.

Da var den lille, graa dame kommen frem i maanestrimen, og hun havde trukket døren sagte i efter sig.

Derpaa var hun gaaet hen til vinduet, havde trukket i de hvide gardiner, saa lysstrimen havde bølget henover væggen. — Lidt efter hørte mor hende pusle borte paa toiletbordet; et glas klirrede skarpt. — —

— — Det var den nat, mor kom styrtende ind til mig, men faldt besvimet om i døren.

Og alle troede vi, det kun var febersyner af vor stakkars mor.

Det var det ogsaa, naturligvis.

Men det besynderlige er, at jeg selv saa den samme graa dame igaareftermiddag.

Jeg indrømmer, jeg var syg og op-

hidset. — Iforveien havde jeg flere gange hørt denne raslen af silkekjolen fra sideværelset.

Men med ét kom en anden lyd; irriterende regelmæssig og uden stans.

Det var borte fra døren. Det lød, som stod der en udenfor og skrabte mod træværket med en spids negl. Dog kom lyden noksaa langt nedenfra, ved siden af laasen omtrent.

Jeg sad og hørte paa dette en stund. I begyndelsen frøs jeg nedover ryggen og spilede øinene op; men lidt efter lidt, da jeg havde vænnet mig mere til skrabingen, blev jeg ærgerlig og raabte høit: «Hvad er det nu for noget igjen, da!»

Men den spidse negl blev ved uden stans.

«Vær stille, for fanden!» tordnede jeg.

«Skrape, skrape, skrape!» lød det ustanselig.

Da sprang jeg rasende hen til døren, rev den op.

Et lidet, graat væsen, som kun naaede op til laasen med fingerspidsene, — et under-

ligt, gammelklogt dværgeansigt, som vendte sig mod mig og saa paa mig med graa dyreøine.

Saa gled væsenet tilbage i mørket, og snart var alle omrids udviskede.

Jeg blev slet ikke bange.

Jeg saa skikkelsen saa livagtig nær og tydelig; hun bar endda en hætte af sort stof paa hovedet, og den var garneret af hvide pibestrimler; ellers var hele hendes dragt graa.

En lang stund stod jeg i døren og ønskede, at hun skulde komme tilbage og tale til mig.

— Først længe efter, da jeg havde overtænkt det hele, blev jeg ængstelig. — Jeg tændte lys og undersøgte døren, for maaske at opdage nogle mærker efter hendes negl. Medens jeg holdt paa hermed, kom netop min oppasser med aftensmaden.

Han saa paa mig forbauset og bekymret.

Der var ingen mærker at se. Men malingen var jo forresten gammel og tør som et skal, saa for den sags skyld — — —

— Tøv! Hysterisk ammestuesnak.

— Men alligevel! — Selv om jeg kanske

ikke lægger saamegen vægt paa hændelsen i sig selv: — siden jeg har seet den graa dame, er den anelse kommen over mig, at jeg ikke skal leve denne vinter tilende.

XIII.

Der skal blive lystighed og glæde her paa gaarden da.

Op med vinduerne; luft alle generende minder ud, fyld salene med festligt lys og skjøn musik — —

Nei, saa let bliver I mig dog ikke kvit, I turtelduer.

Jeg kan vistnok krepere før jer, og I kan — Gudbevares! — putte mit kadaver i jorden; men jeg skal dog selv i forraadnelsen vide at stinke luften saa til for jer, at hvert kys bliver gift i Eders mund, og mit navn hver time paa dagen skal nævnes høit i Eders onde samvittighed.

Ja, jeg kan dø, I elskelige; men jeg skal komme igjen, og da bliver jeg uden barmhjertighed, og min ubarmhjertighed skal vedvare evindeligen.

Døden staar med haanden løftet. Jeg føler hans kolde aande i nakken. — Men ikke bliver jeg myg; jeg bider tænderne sammen, og den hadefulde bitterhed siver i vellystig pine gjennem alle legemets porer og suger sig sammen i mit hjerte, der bulner op derinde som en sort, syg byld.

XIV.

Erik Ravn paa Lindeby maler mit billede nu om dagene. —

Naar jeg sidder for ham, tænker jeg altid paa det ondeste, det grusomste i mit liv.

Med overlæg gjør jeg det; thi netop saadan er det, jeg vil stirre *dem* ind i øinene, naar jeg engang er død.

Da skal de kunne læse mine tanker i mit ansigt, og de skal komme til at isne derved.

— Jeg listede mig idag hen og saa paa billedet, medens Erik ikke var tilstede.

Se, se; du har ikke glemt din kunst, fætter Erik! Det ligner; — netop slig var det, jeg vilde have det. —

— Hvor de øine dog stirrer!

XV.

Det er fuldbragt.

Billedet hænger i den mørke dagligstue og stirrer.

Der skal det altid hænge, og intet andet skal være paa de vægge.

Jeg sneg mig derover inat for at se. Jeg havde et lys i haanden; i gangen sad tre tykke rotter og gloede; det glinsede i deres smaa øine.

Trapperne knirkede meget; entréen var tom for reisetøi og saa mærkelig gold ud.

Saa traadte jeg ind i salonen.

Noget saa mørkt. —

Tre maanestraaler listede sig ind bag de nedrullede gardiner. — De var ganske grønne, de tre. — Ganske grønne striber tvers gjennem alt det mørke.

Alle brogede gobeliner, alle spraglede malerier var borte fra væggene.

Tilbage var det tunge, sygtbrune tapet.

Men dette ansigt: jeg blev selv skræmt, da jeg saa det.

Alt det fattige lys i den sorte stue sugedes op af hvide, forfærdelige træk, der stirrede mig imøde, skræmmende blege i mørket.

Oh, ja; jeg er meget tilfreds.

Det er fuldbragt, det sidste, jeg havde at gjøre.

Og en stor træthed synker over mig.

En træthed, en træthed, dyb som døden selv.

XVI.

Jeg er vaagnet op til livet endnu engang.

Mine øine ser en bleg vintersol. Ude paa marken en mand i rød bluse, som skinner lang vei.

Langt borte fra livet har jeg været. Langt udenfor de grænser, tanken og lyset sætter.

Og længe har jeg været borte. — Lad min oppasser nok saa længe sige, at jeg har ligget to døgn i febervildelser: mig er det dog, som havde jeg i tusinde aar gjennemstreifet dunkle lande, svævet over fjelde og afgrunde og talt med underlige væsener.

Jeg husker nogle blaa jøkler, — og der reiste sig nogle bjerge, der var ubeskrivelige i sin vælde.

Jeg har levet der som i tusinde aar, og alligevel vaagner jeg op igjen til *dette* liv, dette forvirrede, grusomme liv, og jeg ser den forhadte sol, der har mig brændt.

Og der staar mennesker om min seng og græder. De falder paa knæ, og de græder.

Gud, hvorfor er I alle saa mismodige? Jeg forstaar det sandelig ikke, — det er saa længe siden sidst, og jeg havde glemt det hele.

Ak, her har vist engang hændt noget sørgeligt. Hvad var det sørgelige? Kjære, hvad var det sørgelige?

Uf nei, lad mig faa lov at gaa ifra Eder?

Der er saa megen graad i Eders verden. Solen brænder saa her. —

Min Gud, lad mig vende tilbage did, hvor jeg var — Lad mig vende tilbage til de blaa jøkler, det milde skjær, til alt det, jeg ser, naar jeg lukker mine øienlaag til for Eders liv, Eders forvirrede, grusomme liv — —

